

DOMOLJUB

izbija vsak
četrtlet. —
Cena mu je
K 10.— na
leto — (Za
Nemčijo K
12.— za
Ameriko in druge tuje države K 14.—)
— Posamezne številke se prodajajo po
30 vinarjev.

Spis in do-
pisi se poš-
ljajo: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, -
Kopitarjeva

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
: V POUK IN ZABAVO :**

ulica. — Narodna, reklamacije in in-
teresi pa: Upravništvo „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Naš denar.

1. Denar in blago.

Denar je menjalno sredstvo. Kar imaš odveč, prodaš; za to, kar prodaš, dobiš denar, ta denar pa daš za to, kar kupiš. Denar ima torej le tam vrednost in pomen, kjer moreš kaj kupiti ali prodati. Čim manj blaga je v deželi ali državi, tem manjšo vrednost ima denar; tem večja pa je draginja. V svetovni vojski se je uničilo na milijarde vrednosti. Le pomislimo na opustošeno zemljo v Galiciji, na Goriškem, v Belgiji; porušene hiše, pokončani gozdovi, uničen material vsake vrste; novo blago, nove vrednote so se izdelovale samo za vojsko, skoraj vsako drugo izdelovanje je počivalo. Delavci po tovarnah, obrtniki in kmetovalci — vsak, kdor proizvaja kaj za človeške potrebe, skoraj vsi producentje so bili v vojni službi. Uporaba je bila vedno večja, proizvodnje pa vedno manjše. Zato ni bilo obleke, ne obutve, ne orodja, ne živil. Spekulantje in prekupčevalci in banke so kmalu v začetku vojske kupili blago, kolikor ga je še bilo in ga potem prodajali po oderuških cenah ter napravili pri tem dobička sto, dve-sto, tristo procentov in še več. Država pa je tiskala neprenehoma bankovce, da bi nezadovoljnost in pomanjkanje ublažila. In ko so državni uslužbenci, železničarji, uradniki vsled strašne draginje in bede zahtevali večje plače, jih je država potolažila s povišanjem plač in z draginjskimi dokladi. In kmalu je bila cela država preplavljena z bankovci.

2. Državni dolg stare Avstro-Ogrske.

Ze pred vojsko je imela Avstro-Ogrska država okrog 20 milijard dolga, med vojsko se je državni dolg vsled vojnih posojil, ki jih je država razpisala, povišal na 100 milijard, med temi je bankovcev približno za 30 milijard. Zakaj bankovec ni nič drugega, kakor dolžno pismo, na katero ti mora država na tvojo zahtovo izplačati v zlatu vsoto, ki je na bankovcu zapisana. Za ves ta dolg, tudi za vrednost bankovcev, je jamčila stara država s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Premoženje cele države se je cenilo pred vojsko na 135 milijard.

Vsled vojske pa se je vrednost narodnega premoženja stare Avstrije znižala za 40 do 50 odstotkov, padla je torej nižje kakor je stanje celega državnega dolga. Ko bi bila Avstro-Ogrska še dalje trajala, bi bila morala priti na kant, do gospodarskega poloma. Na razvalinah stare Avstrije pa si je osem dedičev ustanovilo lastne domove: Jugoslavija, Češkoslovaška, Nemška Avstrija, Madžarska, Poljska, Ukrajina, Rumunija, Italija. In zdaj rešujemo težko vprašanje, kako si naj teh osem dedičev razdeli lastnino in bremena stare Avstrije. Enako? To že zaradi tega ne bo mogoče, ker veljajo nekatere države, n. pr. Češkoslovaška, Poljska, Rumunjska, za zmagovalke in zaveznice entente; Nemška Avstrija in Madžarska sta premagani; Jugoslaviji Italija nagaja in je moče priznati. Verjetno je, da bo mirovna konferenca ukazala, da nove države na ozemlju nekdanje Avstro-Ogrske ta dolg plačajo in da bo določila tudi ključ, po katerem se bo moral ta dolg pokriti. Vsaka izmed teh novih držav bo morala prevzeti določen del bivšega skupnega dolga.

3. Naš dolg.

Za nas je važno vprašanje, koliko tega dolga pride na Jugoslavijo. Da moremo odgovoriti na to vprašanje, moramo vedeti, koliko imamo v Jugoslaviji bankovcev in koliko vojnega posojila. Z ozirom na število prebivalstva bi prišlo na Jugoslavijo 6 milijard kron vojnega posojila in 5 milijard kron bankovcev. Od starega predvojnega državnega dolga, ki znaša nekaj manj, kakor 20 milijard kron, bi prišlo na nas z ozirom na število prebivalstva okoli 3 milijarde kron. Končno pride v poštev še nekaj milijard dinarjev srbskega državnega dolga.

Za pokritje teh precej velikih dolgov ima Jugoslavija mnogo bogatih gospodarskih virov. Mi imamo mnogo rodovitne poljedelske zemlje, prostora in kruha za pet ali šestkrat več prebivalcev, kakor jih imamo danes. Poljedelstvo, živinoreja, gozdi in tobak nam zagotavljajo lepe dohodke. Naravne sile, reke in morje, nam jamčijo za razvoj naše industrije. Zemljepisna lega je za nas silno ugodna, saj bomo v gospodarskem prometu posređovalci med vzhodom in zapadom. Državne dolgove bomo torej mogli plačati.

4. Krona v Jugoslaviji in Nemški Avstriji.

Pa bo rekel razsodni bralec: če pa tako dobro stojimo v Jugoslaviji, kako pa je to, da je naša krona vredna komaj polovico srbskega dinarja in komaj tretjino francoskega franka, pred vojno pa je veljala jednačba: 1 krona je 1 dinar je 1 frank. Da je kurz (vrednost) naše krone tako nizek, je vzrok to, da smo imeli prav do zadnjih dni še vedno skupen denar z Nemško Avstrijo in z Madžarsko. V teh dveh državah je več vojnega posojila in bankovcev kakor v Jugoslaviji. Dunaj in Budimpešta sta bili središči vojnih dobičkarjev. Denar, ki je tu nakopičen, je pokrit z vrednotami, ki jih nemška in mažarska država proizvaja. Poglejmo, kako je v tem oziru na Ogrskem in v Nemški Avstriji! Najbogatejši del stare Ogrske, t. j. Bačka in Banat, pripade Jugoslaviji. Ogrska sama nima ne industrije, ne vodnih sil, ne premoga, ne železa, ne trgovine, ne morja. Še bolj žalosten pogled v prihodnost ima pa Nemška Avstrija, ki je bila že prej navzoča na uvoz živil. Industrije (tovarniških obratov) ima nekaj, a nima premoga. Nima ne moke, ne mleka, ne mesa, ne krompirja, ne sladkorja, ne tobaka; ima samo železo in sol. Zato vlada danes v Nemški Avstriji beda in žalosten pogled v bodočnost. — S kmetijstvom se peča v Nemški Avstriji 2,988.596 ljudi, v javni službi in prostih poklicih jih je 1,701.950. Ze iz teh števil je razvidno, da nemški narod v stari Avstriji ni bil kmetijski narod, ampak da je hotel biti narod gospodarjev. Te številke pa tudi jasno dokazujejo; da so gospodarske razmere v Nemški Avstriji skrajno obupne in da se vprašanje kronske vrednosti in vojnega posojila v Nemški Avstriji ne da urediti brez poloma. —

Iz tega je jasno, da je naš denarni položaj veliko ugodnejši kakor je nemški, naša — jugoslovanska — krona je več vredna, kakor je nemškoavstrijska. To je pa za naše narodno gospodarstvo velika nevarnost. Zato ne smemo izvažati blaga in živil izven meja Jugoslavije za plačilo v bankovcih. Razumljivo je, da nam bankovci, ki prihajajo k nam iz Madžarske in Nemške Avstrije, zmanjšujejo vrednost naših bankovcev. To pa moremo zabraniti samo s tem, da bankovce v Jugoslaviji nadomesti-

mo z novim denarjem, ali, če to ni mogoče, da napravimo viden razloček med nemško-avstrijsko-mažarskim in našim denarjem. To je naša država dosegla s tem, da je dala ves v Jugoslaviji se nahajajoči papirnat avstrijski denar žigosati, opremiti s pečatom. Zdaj vemo, koliko bankovcev imamo; zdaj lahko ločimo svoj denar od tujega; žigosanje bankovcev je prvi korak k izboljšanju našega denarnega gospodarstva.

Kmetje, organizirajte se v kmetjskih zvezah!

Iz naše ljudske stranke.

Dne 20. t. m. je zborovalo vodstvo Vseslovenske Ljudske Stranke. Zbranih je bilo čez 100 mož iz cele Kranjske obenem z zastopniki s Štajerske, Koroške in Goriške. Bili so večinoma sami zreli, preizkušeni kmetje, med njimi naši delavci in obrtniki.

Dolgo in temeljito poročilo državnega poslanca Antona Sušnika o preosnovi našega kmetijstva, o kmetjskih zahtevah in potrebah dokazuje, da se Vseslovenska Ljudska Stranka kot edina zastopnica slovenskih kmetov globoko peča s kmetjskim vprašanjem in ima glede kmetijstva najdalekosežnejše načrte za bodočnost. Omenjal je žitno in živinorejsko konkurenco med Slovenijo in Banatom, kar bo slovenske kmetovalce prisililo, da bodo morali z vso vztrajnostjo skrbeti za izboljšanje svoje zemlje in cenejše obdelovanje; govoril je o preosnovi našega šolstva, ki se mora prilagoditi kmetjskim razmeram; osnovati se morajo nove kmetijske šole. O vseh teh točkah bomo še v prihodnjih številkah podrobno razmotrivali.

Prelat Kalan je kot poverjenik za kmetijstvo podal zanimivo poročilo o svojem delovanju v poverjeništvu. Iz poročila se vidi, kako stranka neumorno vedno gleda na korist ljudstva. Iz poročila posnemamo to-le:

Kot poverjenik za kmetijstvo sem vedno smatral za svojo dolžnost predvsem skrbeti za koristi kmeta. Stavljal sem predlog, naj se centrale hitro odstranijo in uvede prosta kupčija. Centrala za krmila bo v kratkem razpuščena. Glede vnovčevalnice sem šel polagoma. Najprej sem predlagal prosto kupčijo s preišči in teleti. Od tistega časa pa ni bilo na trgih nobenega teleta in špeha. Zato je urad za prebrano prosto kupčijo zopet prepovedal.

Ko bi bila Vnovčevalnica za živino jebeni storila svojo dolžnost, bi imeli danes dovolj mesa. Jeseni, ko je kmet obdelal polje, so prignali ljudje 100 do 200 glav živine. Vnovčevalnica pa je rekla, da ima dovolj blaga in živina je šla čez mejo na vseh krajih. Če ne bomo izvoza prepredili, ne bo imel meščan mesa, kmet pa ne živine.

Če smo skupna država, moramo imeti

skupne pravice in skupne dolžnosti. Zato je nujno potrebno, da se cene živine za celo Jugoslavijo izenačijo. Drugega izhoda ni, če hočemo preprečiti izvoz. To bo skušal izposlovati predsednik deželne vlade dr. Brejce, ki se danes odpelje v Beograd.

Naša stranka mora stremeti za tem, da se otreseмо militarizma. Naši zastopniki naj se v drž. veču postavijo na stališče Wilsona, da se ustanovi zveza narodov. Pri nas znaša proračun za kmetijstvo 9 milijonov za celo leto, za vojaštvo pa gre 5 milijonov vsakih 14 dni. Če bi svetovna vojska prinesla samo ta uspeh, da se odpravi armada, potem ni bila zastoj. Vojaštva naj ostane le toliko, kolikor ga je nujno potrebno za vzdrževanje javnega miru in reda.

Končno priporočam, naj današnji zbor sklene, da vztraja trdno na stališču V. L. S. in naj vabi v svojo sredo vse, ki so krščanskega in demokratičnega prepričanja. Škodljivcev kmetu pa bi bil, kdor bi danes trgjal V. L. S.

Sklepi naše ljudske stranke.

1. V. L. S. zahteva spricho težkega položaja našega poljedelstva in živinoreje, da se cene kmetijskim pridelkom v vsej državi zenačijo.

2. Spricho popolnoma nedemokratičnega osnutka nove državne ustave poziva vodstvo V. L. S. svoje poslance, da v vsej zakonodajni uveljavijo demokratska načela.

3. Vodstvo V. L. S. zahteva, da se takoj skliče deželni zbor — kot posvetovalni in kontrolni organ.

Stranka sama naj v najkrajšem času skliče zbor svojih poslancev.

4. Vodstvo V. L. S. skleni:

Izvede naj se, v kolikor to že ni izvršeno, stanovsko politična organizacija za kmete, delavce ter rokodelce in obrtnike.

Osnujejo ali ožive naj se po vsem Slovenskem krajevne kmetjske zveze, ki se združijo v Jugoslovansko kmetjsko zvezo.

Enako naj se poleg delavske Jugoslovanske strokovne zveze osnuje Jugoslovanska obrtniška trgovska zveza.

Sklepi teh zvez so v vseh stanovsko-političnih vprašanjih za V. L. S. obvezni.

Te stanovsko-politične organizacije naj dobe tudi svoja glasila ter svoja strokovna tajništva in pisarne.

5. Z ozirom na nekatere slučaje nasilstva proti delavcem, organiziranim v Jugoslovanski strokovni zvezi, izjavlja vodstvo V. L. S., da je stranka s svojim delavstvom solidarna. Svoje člane, ki so zastopniki stranke v vladi, poziva V. L. S., da dosežejo za delavce, ki se jim je zgodila krivica, popolno zadoščenje. V nasprotnem slučaju naj izvajajo vse posledice. (Predlagal poslanec Gostinčar.)

6. Zastopniki V. L. S. v državnem veču naj v svrhu odprave militarizma stoje na Wilsonovem stališču, da se osnuje zveza narodov. (Prelat Kalan)

7. V. L. S. zahteva, da se vsi slovenski kraji združijo v Jugoslaviji. Dokler se to ne zgodi, naj sedaj okupirane slovenske kraje zasedejo neinteresiirane države. (Poslanec Grča.)

8. Vodstvo V. L. S. naj deluje na to, da pridejo v višji šolski svet tudi zastopniki kmetov, krščanskega učiteljstva, delavcev in obrtnikov. (Nadučitelj Št. Štever, Ivan Gostinčar.)

9. Vodstvo V. L. S. zahteva, da se takoj poddržavijo vsa zavarovanja.

Čimpreje naj se izvede splošno ljudsko starostno zavarovanje.

Uvede naj se takoj bolniško, starostno in nezgodno socialno zavarovanje ne samo tovarniških, ampak tudi kmetijskih delavcev. (Župnik Finžgar, dr. Pogacnik, Gostinčar.)

10. Zastopniki V. L. S. naj podvzamejo vse korake, da se našim ujetikom v Italiji izboljša položaj in da se čimpreje vrnejo domov. (Lovšin.)

11. Vodstvo V. L. S. naroča, naj zastopniki stranke z vso silo delajo na to, da se pri ureditvi valute in vojnih posojil varujejo koristi zadružništva in malega človeka sploh. (Profesor Sušnik.)

Kmetjska stranka?

V zadnjem času se zopet snujejo na nekaterih krajih razne kmetjske stranke. Kaj naj rečemo o njih?

1. Kmetjske stranke so se po Kranjskem že večkrat snovale. Tako so nam znane liberalne kmetjske stranke izza časa volivnih bojev, zadnja pa je bila Šušteršičeva kmetjska stranka, ki naj bi bivšega deželnega glavarja obdržala na krmilu. Te kmetjske stranke so bile muhe enodnevnice. Zakaj? Zato, ker jim ni bil glavni smoter kmetjske koristi, temveč politična in osebna korist. Teh kmetjskih strank niso rodile kmetjske potrebe, temveč politične zadrege in tako je bilo že ob rojstvu že vse skaženo in za življenje nezmožno. Njihova zgodnja smrt je to dokazala. Sedaj pa ustanavljajo kmetjske stranke (ali društva — kako lepo zakrivajo socialni demokratije) pristaši Jugoslovanske demokratske (liberalne) stranke in socialni demokratije. Liberalna stranka je izrazita stranka meščanstva in kapitalistov, gosposka stranka in je naravno, da na kmetih ni mogla nikoli najti korenin. Sedaj zopet poskušajo potom kmetjske stranke (n. pr. na Skaručini). To bo zopet muha enodnevnica prvič zato, ker jo zopet poraja politika, ki se hoče okoristiti s kmetjskimi glasovi in oslabilo ogledno Vseslovensko ljudsko stranko in drugič zato, ker liberalizem sploh nima bodočnosti, kot se kaže povsod drugod po svetu, posebno pa se je pokazalo to pri zadnjih volitvah v Nemški Avstriji, kjer so zmagali socialni demokrati in krščanski socialci, liberalne stranke pa so bile pometene, da je komaj še ostal okrnjen ostanek; celo štajerska kmetjska zveza je dobila samo tri poslance. Liberalna načela pač nimajo več bodočnosti, če si prav nadevajo demokratsko šminko in se pri nas danes še precej hočejo uveljavljati. Socialni demokratije pa so stranka, ki je posebno v vojski dokazala, da ni prijateljica kmetov, kdor je bral po

socialnodemokratskih listih posebno nemških ljute napade na kmetovalce tekom vojske, no, ta socialnodemokratska prizadevanja ne bo vzel prereno. Sicer pa tudi načela socialne demokracije niso prijazna kmetškemu stanu. Njen končni namen je priti do popolnega socialističnega vladanja v državi; to se pravi: vsa posest naj bo državna, kmetje pa naj bodo samo najemniki na teh državnih posestvih. In naš sosed v Nemški Avstriji, socialni demokrat Adler je že oznanil to misel pri zadnjih manifestacijah na Dunaju.

2. Škotiživec kmetškega stanu je, kdor zdaj snuje kmetške stranke. Če kdaj, je sedaj, ko se bodo snovale najvažnejše gospodarske postavbe, pri katerih bodo kmetске koristni najbolj udeležene, prav posebno potrebno, da nastopa kmet kolikor mogoče močno in enotno. In danes more kmeta zastopati edinole močna in že ugledna Vseslovenska ljudska stranka, v kateri je zbrana ogromna večina našega kmetškega prebivalstva. Ali naj se sedaj, ko je enotno in močno kmetško zastopstvo za kmeta življenjsko potrebno, kmetje trgajo na razne kmetске stranke in strančice in koljejo med sabo. Kdo bo zmagal! Kapitalistična liberalna in socialistična soc. demokratska stranka — na škodo kmetu.

3. Vseslovenska ljudska stranka kot edina krščanska stranka odklanja vsak boj med posameznimi stanovi. Razrednega boja, kot ga širi socialna demokracija, ne maramo. Vsi stanovi so potrebni in država uspeva le tedaj, če so vsi stanovi zadovoljni, če se vsi stanovi podpirajo drug drugega, če vlada med vsemi krščanska pravičnost, če nohen stan nima namena živeti na račun drugega stanu. Država naj bo družina medsebojnega prijateljstva, ne pa hiša medsebojnega prepira. In ta krščanska pravičnost in vzajemnost je podlaga Vseslovenske ljudske stranke, ta velika misel ji tudi vedno daje novih moči. Paž na naj se posamezni stanovi v stranki krepko organizirajo, da potem zastopajo svoje koristi v stranki v smislu pravičnosti. O tem pa še prihodni.

Kmetovalec na razvalinah svetovne vojske.

(Glas s kmetov.)

Teško, nestrano smo pričekali konca vojske, katera želja se nam je žele po dolgih štirih letih izpolnila.

Hud udarec je bila ta vojska za vse stanovce, posebno pa še za kmetovalce, ker smo morali žrtvovati svoje drage domače, očete, sinove, brate itd., oddajati konje, živino, seno, vozove, živež itd. in zbog temu smo morali doma s podvojeno močjo trdo delati, da smo si omogočili svoj obstanek.

Vojna oblast se ni prav nič brigala za te težkoče, marveč kar tjavendan izpostavljala v smrt naše vojske; živež brezpomembno uničevala; živino, konje in voja-

ke je s stradanjem mučila, in to edino le radi tega, ker ni hotela prav gospodariti; čim več je uničila, tem bolj je hrepenela po še večji škodi napram kmetovalcem.

Večkrat sem slišal: »Kakršen bo konec vojske, take bodo potem naše razmere, naše stališče.« Kakšen je tedaj bil?

Jaz razmotrivam tako-le: »V soški fronti smo bili premagani, v domači fronti pa smo sijajno zmagali, ker smo se znebili svojega najhujšega sovražnika, trdoglavega, samopašnega in vsega zla povzročujočega Nemca. Tisti veliki rabelj, cesar Viljem, leži na tleh, kot je ležal v starem veku velikani Goljat pred Davidovo pračo; v prognanstvu se bo pokoril za svoje obilne grehe.

Ko bi se bil lansko leto v juniju ponudeni mir uresničil, kar bi bilo prav lahko mogoče, ker so bili takrat naši bivši sovražniki takorekoč na tleh, bi bili mi Slovenci pravi sužnji Nemcev postali. Vse države so bile pri volji mir skleniti, edinole ošabni Viljem ni bil. In res: Viljem bi bil uničil vse može — do šolarjev ljudske šole, ko bi ne bil Bog navdihnil pametnega moža v Ameriki, Wilsona, ki je imel tako vplivno besedo, da so morale države v Evropi meče, oziroma orožje odložiti.

Kot tolažba za vse prestane težave naj služi vesela zavest, da se nahajamo sedaj v novi državi — Jugoslaviji, katera nam ne bo kot mačeha, marveč kot dobra in skrbna krušna mati, ki nam vsem le dobro želi. Da bo pa imela veselje nad nami, da bo v stanu vztrajati, je naša dolžnost, ubogati in pomagati pri vsaki priliki. Z združenimi močmi bomo vse ovire premagali ter dosneli k skupnemu ognjišču vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Imam še eno prošnjo na srcu. Ker se složno trdi in smo že večkrat čuli, da bodo vojna posečila pokojne Avstrije propadla, moram odkrito reči, da nas ta misel, to je nas kmetovalce, močno skrbi. Znano je, da so županstva dobivala za časa vojne stroge ukaze, delati na to, da se veliko vojnega posečila podniže; seveda no, vsem nismo ubogali, a vendar smo ubožne zaklade v obilni meri v to založili; ravno tako varčevalne denarje svojih varčevalcev, istotako so tudi največji sloj oddali svoje prihranke tej prihranki.

Obresti so bile za 1% višje obliubljene, ker je bilo seveda največje slenilo; nemislili pa nismo, da smo zavarčevalci obeta velike obresti, ker ne misli kapitala v celoti vrniti.

Ako se to uresniči, potem bodo občine prišle v veliko zadrego radi preživljanja ubožcev; varčevalci in največji občagi na ob svoje premoženje, kar ušesne tudi državi povzročiti veliko stroškov. Moja misel je ta-le: za povrnitev vojnega posečila naj bi se določila primerna višina vplačnega zneska, do katere naj bi se vsem brez razločka povrnilo, kar je na več izplačanega bilo, naj se pa, ako ni mogoče izplačati — črta.

Gotovo so veliki kapitalisti v razmerju premoženja manj oddali, kot pa marsikateri državljani nižjega sloja, četudi je morda podpisal samo tisoč kron. Ako se poleg tega še nemisli, da je država radi domanikanja denarja razpisala vojno po-

sojilo, lahko tudi trdimo, da bi gotovo ne bila radi tega vojsko končala, ampak bi bila toliko več papirnatega denarja natisnila v slepilo in škodo državljanov, kar bi sedaj še bolj težko čutili, kot pa vojno posojilo.

Končno tudi ni odveč, ako rečemo, da ni nikjer zapisano, da bi morali vse vojne stroške, poleg drugih žrtev, samo mi, sedanji državljani poplačati; naj tudi naši potomci nekoliko občutijo grozoto vojske, in to samo v denarju.

Vsi gospodje, ki imajo v tej zadevi odločilno besedo ali vsaj priložnost, prositi za izpeljavo te važne prošnje, se vljudno prosijo, da nas na merodajnem mestu v tem smislu podpirajo ter uvažujejo posledice črtanja vojnega posojila.

V veseli nadi, da smo se nemškega biča za vedno otresli, da nas čakajo srečni časi, oklenimo se svoje matere Jugoslavije, ki nam bo vedno naklonjena, ako bomo tudi mi izpolnovali svoje dolžnosti, v kar pomozi Bog! Franc Miklavčič.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

Nova deželna vlada za Slovenijo.

Dr. Janko Brejc, predsedništvo in kmetijstvo.

Dr. Gregor Zerjav, podpredsedništvo, gospodarstvo in socializacija posestva.

Gustav Golja, notranje zadeve.

Dr. Vladimir Ravnihar, pravosodstvo.

Dr. Karel Verstovšek, nauk in bogočastje.

Anton Kristjan, javna dela.

Albin Prepeluh, socialno politikó.

— Odposlanci V. L. S. za državno veče. V. L. S. je imenovala naslednje odposlance v državno veče: 1. Kranj Brodar, posestnik, Hrastje pri Kranju; namestnik Jožef Ravnikar, posestnik, Njivica pri Radečah. 2. Dr. Lovro Poganičnik, vladni tajnik, Ljubljana; namestnik dr. Izidor Čauk, uradnik, Ljubljana. 3. Josip Goštinčar, posestnik, Ljubljana; namestnik Janez Krivec, tovarniški delavec, Jesenice. 4. Janez Strcin, posestnik, Kaplja vas pri Komendi; namestnik Bogumil Remec, profesor, Ljubljana. 5. Dr. Fran Schaubach, sodnik, Velikovec; namestnik dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat, Ljubljana. 6. Anton Sušnik, profesor, Ljubljana; namestnik Karel Škulj, kaplan, Dol. vas. 7. Fran Smodej, komisar za Korosko; namestnik Gregor Einspieler, prost. 8. Fran Grafenauer, posestnik; namestnik Janez Vošpernik, posestnik, Podravlje. 9. Dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja, Maribor; namestnik dr. Ivo Benkovič, odvetnik, Ljubljana. 10. Dr. Frančiček Jankovič, zdravnik, Kozje; namestnik Ivan Bosina, župnik, Podčetrtek. 11. Dr. Anton Koroshec, ministrski podpredsednik, Belgrad; namestnik Fran Bošnjak, Braslovce. 12. Fran Pišek, posestnik, Orhova vas pri Slivnici, namestnik Marjan Medved, župnik, Laporje. 13. Ant. Turn-

Domače novice.

šek, trgovec, Rečica na Paki; namestnik dr. Karel Verstovšek, profesor, Maribor. 14. Ivan Vesenjāk, profesor, Ljubljana; namestnik Miha Brenčič, posestnik, Spuhlja. 15. Josip Fon, višji sodni svetnik, Maribor; namestnik Josip Budin, župnik. 16. Dr. Josip Lovrenčič, profesor, Podnart; namestnik dr. Ivo Pregelj, profesor, Kranj. — Kot zastopnika za Trst je stranka imenovala dr. Ivana Schwegel, konzula in posestnika, Grimšiče pri Bledu, sedaj v Parizu; namestnik dr. Fran Jež, uradnik, Ljubljana.

j Predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejc in podpredsednik dr. Zerjav in poslanik Pogačnik so se oglasili te dni na poti v Belgrad v Zagrebu pri banu, kjer so odločno nastopili za boljše prehrano Slovenije.

j Šulferajnske šole razpuščene. Marišorski okrajni šolski svet je razpustil vse šulferajnske šole, ker so bile same pomembnevalnice za slovenske otroke.

j Kaj pa Italijane srbí? V Maribor je prišlo več italijanskih častnikov, ki so rekli, da hočejo tudi oni v imenu entente nadzirati razmere v Mariboru. Bilo bi bolje in potrebnejše, da Italijani nadzirajo svojo Italijo, kjer vre kot v kotlu. Najbrže je ta italijanska ekspedicija od Nemcev naročena.

j V Državno veče, ki bo sklicano na 1. marec, so se odpeljali slovenski poslanci 26. t. m. s posebnim vlakom.

j Državno posojilo. Belgrajska vlada je sklenila najeti posojilo v znesku 2 milijard kron.

p Naše zahteve pred mirovno konferenco. Jugoslovanski zastopniki v Parizu so predložili mirovni konferenci naše zahteve po celem hrvaško-slovenskem ozemlju, med temi zahtevajo tudi Istro, Trst in Gorico. Mirovna konferenca je vzela jugoslovanske zahteve na znanje in se bo ž njim pečala. Italijani so vsi divji in pravijo, da smo nezmerani.

j Katere države so že priznale Jugoslavijo? Dosedaj so priznale našo novo državo tele države: češkoslovaška republika, poljska republika, Norveška, Grška in Združene države.

z Velika železniška nezgoda. 15. t. m. ob enajstih ponoči se je na kolodvoru južne železnice v Trstu dogodila grozna železniška nesreča. Na kolodvoru v Nabrczini je namreč vlak zadel v vrsto praznih voz, ki so se vsled sunka zaleteli v vrsto sedmih voz, polnih italijanskih vojakov, ki bi bili morali odpotovati na dopust v Italijo. Vsled sunka se je jelo teh sedem voz premikati, in ker visi proga proti Trstu, leteti čimdalje hitreje navzdol. V največjem diru so prileteli ti vozovi in se zaleteli na tukajšnji postaji južne železnice v pripravljen prazen vlak. Kriki nesrečnih vojakov so se mešali z groznim treskom in polomom voz. Vsi vozovi so se razbili in vojaki so ostali pokopani pod razvalinami. Žrtev je okoli 150 mrtvih in ranjenih. Do zgodnjih jutranjih ur so potegnili približno 20 trupel izpod razbitih voz.

d Svetla luč svobode! »Naprej«, glasilo socialnih demokratov, piše: »Socializem stopa s svetlo lučjo svobode, prave svobode, zmagovito naprej.« Dokaz temu je to, da so socialni demokratje vrgli dva naša delavca iz tovarne, ker nista njihova pristaša (mimogrede opomnjeno: sedaj so jih morali že sprejeti nazaj), dokaz te nove svobode so tudi socialnodemokratski ruski boljševiki, ki so Rusiji izmogli že skoro vso kri, istotako dokazujejo svetlo luč svobode nemške krvave revolucije itd. itd. To je bilo še zmerom tako; svoboda v oblasti brezverca se prevrže najrajši v nasilstvo.

d Kaj si liberalci vsega ne zmislijo! »Slov. Naroda« je priobčil vest, da menda hoče Jugoslovanska tiskarna prepustiti »Domojub« — Rašo Legvartu. No, no, gospodje, take predpustne šale so pa vendarle predebele.

g Regent Aleksander pride menda po svoji vrnitvi iz Pariza za nekaj časa v Ljubljano. Minister dr. Kramer pravi, da ga bo Ljubljana sprejela s priskrbinim navdušenjem.

d 10 milijonov za zgradbo novih stanovanj je dovolila deželna vlada za Slovenijo. S tem denarjem se bo sezidalo v Ljubljani 400 novih stanovanj.

d Ujetniki s Koroškega so se te dni vrnili v domovino. Bilo je 10 častnikov in 99 mož, med njimi 12 težko in 9 laško ranjenih.

d Prva slovenska ljudska šola se je otvorila v Kočevju.

d Zoper pijančevanje. Deželna vlada je dovolila protialkoholni zvezi »Sveta vojska« kredit letnih 7000 K v pokritje stroškov. V odboru bodo odslej vse tri slovenske stranke. Deželna vlada prevzame protektorat nad to organizacijo.

d Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani je kupila hišo, v kateri ima svoje pisarne (Loncevž) od Narodne vlade za 80.000 kron.

d Blejski dom na Bledu je prevzela v last Slovenska kmetijska družba. Dosedaj je bil last kmetijske podružnice na Bledu.

d Oblava. Mnogo oseb iz Slovenije se obrača na različna oblastva v Belgradu, odnosno Srbiji z nekolikovanimi prošnjami. Po pristojbinskem zakonu, ki velja za Srbijo, se prošnje in pisma, za katere ni plačana pristojbina, ne rešujejo, ampak se devljejo nerešene v arhiv. Da se prošilci izognejo neprijetnostim, ker ne dobe rešitve za vložene prošnje, za katere ni bila plačana pristojbina, se opozarja, da je treba po sklepu ministrskega sveta z dne 15. decembra 1918, davčna številka 2088, plačati za prošnje in vloge, kajere se pošiljajo iz Slovenije v Srbijo, pristojbina po tukaj veljavnem zakonu. Vsako vlogo in prošnjo je treba najprej predložiti najbližjemu davčnemu uradu, ki potrdi s podpisom pooblaščenega uradnika in uradnim pečatom, da je pristojbina zadostno plačana, oziroma da je vlada pristojbine prosta. — Le na ta način opremljene vloge se smejo pošiljati uradom v Srbiji. Ta

začasna odredba je potrebna za to, ker uradniki v Srbiji še niso zadosti poučeni o pristojbinskem zakonu v drugih deželah. **d Cerkvno.** Da ustrežemo večkratnemu povpraševanju, sporočamo: a) škof bo spovedoval v stolnici v postu od 24. marca zvečer do velikega četrtega, 17. aprila, vsak dan zjutraj in zvečer od petih dalje; b) od nedelje, 30. marca, zvečer do sobote 5. aprila zvečer bodo v stolnici postne pridige v hrvaškem jeziku za naše izobražene kroge; pride jako dober govornik; c) mesca majnika bodo vsak dan zvečer ob sedmih kratki, času primerni slovenski govori.

d Pošiljanje pisem v Ameriko. Gospod Albin Kunc v Baslu, Švica, Centralbahnstrasse 21, nas prosi objaviti: V pokritje poštnine za vsako pismo, določeno v Ameriko, treba odslej poslati mesto tri krome, znesek pet kron, in sicer ne več naravnost v Švico, ampak po poštni nakaznici na Ljubljansko kreditno banko na račun g. Albin Kunca v Baslu. Pismo samo, naj se pošlje navadnim potom na gornji naslov ter mu priloži poštno potrdilo o poslanem znesku petih kron.

d Umrl je v Ameriki v Barbarton Ohio Matevž Svet, doma v Podskranjeku. Zapušča ženo in 2 mala otroke. Naj počiva v miru v tuji zemlji!

lj Surtina nesreča. 21. t. m. popoldne je pred artiljerijsko vojašnico v Ljubljani mesarski poslovođa Janez Rot, po domače Hraslarjev Janez, tako nesrečno padel z voza, da je bil na mestu mrtev.

d Rogarski umor v Mostah. Dne 12. februarja ob 7. uri zvečer je bil knež Tomo Mačura iz Bistrice na polju ob Ljubljani med občino Moste in Fužinami umorjen. Morilec in njegova žrtev sta se odpeljala z električno železnico približno ob 6. uri z Dunajske ceste do Vodmata, tam izstopila in šla peš, do konec vasi Moste, tam zavila na desno in ob Ljubljani na polje, kjer se je umor izvršil.

d Slabeumna ženska, stara 34 let, se pogreša od 1. januarja t. l. Postave je velike, črnih las, oblečena v rjavo obleko, odeta s črnim pletom, obuta v moške škornje. Kdor kaj ve o njej, se prosi, da sporoči na uredništvo »Domojuba«.

d Dar. Pri žigosanju bankovcev pri Sv. Križu pri Litiiji je nabral župan Franc Miklavčič za oslepele vojake 450 K, katere so darovali občani občine Moravče in občine Dole.

d V spomin stoletnice smrti Valentina Vodnika je izdal Gospodarski odsek Zveze Orlov dvoje pesmi za mešani zbor, kakor ju je priredil Stanko Premrl. To sta »Dramilo mojih rojakov« in »Kdo rojen prihodnjih?« Ker je cena nizka — izvod po 50 vinarjev — pričakujemo, da si delce naroči vsako naše društvo, pa tudi posamezniki. Pošlje se samo za naprej poslani denar in se naroča na naslov Gospodarski odsek Zveze Orlov, Ljubljana, Ljudski dom.

Drugod po svetu.

p Za Dalmacijo se pretepajo. V Italiji je močna stranka, ki o Dalmaciji neče nič glišati, ker ni laška. V Florenci

so se te dni stepli študentje, ki so navdušeni za italijansko Dalmacijo s pristaši nasprotne stranke, ki so navdušeni za hrvatsko Dalmacijo.

p Koliko ljudi se udeležuje mirovne konference. Pri mirovni posvetih v Parizu je zbrano do 3000 oseb iz vsega sveta.

p Skromni niso. Italijani zahtevajo od Nemške Avstrije še 2400 vagonov in 123 lokomotiv.

p Krvavi boji v Budimpešti. V Budimpešti je imelo shod 4000 brezposelnih ljudi, ki so potem razgrajali po ulicah ter metali ročne granate. Je mnogo mrtvih in ranjenih. Vlada je dala kolovodje zapreti.

p Tudi v Gradcu razgrajajo. Tu pa vojak narodne brambe. Predložili so deželniemu glavarju celo vrsto svojih zahtev in ko jih je ta s prijazno objubo odslovil, da bo vse storil, kar je v njegovi moči (tako se mora vedno reči, kadar hočeš koga prijazno na cesto postaviti), so šli na ulico, kjer so razgrajali, trgali častnikom zvezde z ovratnikov ter celo vdrli v neko stanovanje. Edina dobra posledica tega razgrajanja je bila, da je vlada prepovedala vse plesne zabave v Gradcu.

p Revolucija v Monakovem. Na Bavarskem se je koncem vojske potom revolucije polastil vlade voditelj socialnih demokratov, Kurt Eisner, ki je postal tudi ministrski predsednik. Sedaj pa je zbruhnila protirevolucija. Znamenje je dal neki diajak-vojak, grof Arko, ki je ustrelil na ulici ministrskega predsednika. Ko je nato minister Auer v zbornici izrekel svoje obžalovanje nad dogodkom, je nekdo planil iz za vrat in ustrelil tudi Auerja. Strelji so začeli padati tudi z galerije. Revolucionarji so nato zasedli zbornico, pa so jih vladne čete zopet pregnale.

p Kakor jim »paše«. V Monakovem je neki prenapetnež ustrelil ministrskega predsednika, socialnega demokrata Kurta Eisnerja. Ko mu je njegov tovariš Scheideman, sedanji voditelj nemške države, govoril v državnem zboru posmrtnico, je rekel, da se propast današnje dobe najbolj kaže v tem, da človeško življenje ni več nedotakljivo. To da je bolezen v ljudski duši, ki jo bo treba ozdraviti. To je vse res, čudno je le, da takrat, ko je Fric Adler umiril avstr. ministrskega predsednika, grofa Stürgkha žalostnega spomina, socialni demokratje niso tako hudo vzeli in danes celo istemu Adlerju ploskajo in so ga izvolili za poslanca. No, na ta način se ljudska duša ne bo pozdravila.

p Nalezljive bolezni na Dunaju. Vsled pomanjkanja mila, premoga ter zdravil in vsled tega, ker so zaprta kopališča, se na Dunaju jako razširjajo nalezljive bolezni. Nižjeavstrijska vlada je izdala statistiko o nalezljivih boleznih od 3. do 15. februarja. Bilo je 7 slučajev griže, 2 slučajaja otrpelega filnika, 2 slučajaja trahoma, 4 slučajaja črnih koz, 13 slučajev tifusa, 33 slučajev pegarice ter neštivilno drugih boleznih.

p Boji med Poljaki in Ukrajinci. Ukrajinci obstreljujejo Lvov s težkimi tobovi. Menda je 3000 ljudi brez strehe.

p Francoskega ministrskega predsednika je napadel neki anarhist in ga s kroglo nevarno ranil. Klemanso je mož železne roke, kar je pač v današnjem času potrebno, pa zelo nevarno.

Iz naših društev.

*** Šmartno pod Šmarno goro.** Tudi pri nas je oživelo društveno življenje, odkar imamo tu g. kaplana. K izobraževalnemu društvu je pristopilo čez 140 članov in članic, k Orlu 27, pevski odsek šteje 24 članov, ki se z vnmemo udeležujejo vaj. V nedeljo, dne 23. februarja je priredilo izobraževalno društvo veseligr: »Jeza nad petelinom« in »Kmet Herod«.

*** V šmartnem pri Litiji** priredi katol. slov. izobraževalno društvo v nedeljo, dne 2. sušca, ob 3. uri pop. pustno veselico. Igrali bodo: »Občinski tepček« in »Oh, ta Polona«. Med dejanji igra tamburaški zbor.

*** Iz Blagovice:** Zadnja prireditve dne 16. t. m. je v vsakem oziru izvrstno uspela. Igra »Izgubljeni sin« je bila nad vse lepa in poudčna burka »Rdeči nosovi« je pa vzbudila veliko dobre volje. Petje — moški in mešani pevski zbor — je pa vse presenetilo: od zadnje nove maše, pred 22 leti, še ni bilo takega petja slišati v naši župniji. — Na pustno nedeljo bo nova prireditve in sicer: Dr. Krekova »Tri sestre« in burka »Poštna skrivnost ali začarano pismo«. Prav vladno vabimo vse sosede, ki so dobre volje, in se zahvaljujemo za zadnji obisk, ki je napolnil dvorano, posebno pa še vrlim Moravčanom.

Dopisi.

Javor pod Ljubljano. Konjski tatovi so se že vdrgice oglasili v tukajšnji župniji. Prvikrat januarja meseca v Besnici, kjer so pri Boskaju in Spanu ukradli isto noč po enega konja. Dosedaj še ni sledu, kam sta izginila; morda bo sledeča tatvina kaj pojasnila. Dne 9. februarja zvečer med večerjo so si pa pri Gorencu v Javoru tatovi prilastili pripravnega konjčka. Gospod ga pogreši, ko gre v hlev telička spuščat. Tatvino takoj sporoči bližnjim sosedom. Srčnejši so bili hitro pripravljeni — oboroženi, ter hajd po sledi za tatovi. Pri Ipavcu se je eden tatov peš podal proti Podlipoglavu, tat s konjem pa proti Rekarju in čez Lipoglav. Srčne zasledovalce je snežena sled vodila nad dve uri oddaljeno vas Podgorica pri Šmarji prav do Mihjavčevega hleva. Po dolgem pregovarjanju so morali notri speči trije bratje odpreti in konj je prišel zopet v prave roke, četudi je imel rep že odstrižen. Tatovi, pozor! Ako koža v Javoru zasavimo, se mu ne bo dobro godilo, to garantiramo.

Šmartin pri Kranju. Krajevni odbor V. L. S. je imel v nedeljo, dne 26. januarja svojo sejo. — V vodstvo V. L. S. je bil dne 27. januarja od načelnikov krajevnih odborov sodnega okraja Kranj izvoljen tudi župan Bašar Jakob iz Strazišča. — Občinski odbor občine Strazišče je v svoji seji dne 2. t. m. soglasno sklenil resolucijo, v kateri z ogorčenjem ugovarja proti krivičnemu zasledanju jugoslovanske zemlje po Italijanih in Nemcih ter najodločneje zahteva, da se vse slovanske pokrajine — tudi beneška Slovenija — pridružejo Jugoslaviji. — Pri županstvu občine Strazišče je bilo žigosanih bankovcev nad 843.000 kron. — Umrli so: 29. januarja t. l. Jernej Hafaar, 21 let star fant iz Sr. Bitinja 47 in Anton Tepina, 53 let star v Strazišču 111; 30. januarja Franca Erzen, 89 let stara, iz Rakovce (Kucna) štev. 34 in Matija Masterl, 70 let star, iz Zg. Bitinja štev. 80; 31. januarja pa 9 let stara šolarica 3. razreda Frančiška Rahonc iz Sr. Bitinja 30. — Poročili so se: Dne 29. januarja t. l. Valentin Trilar, poštni sluga iz Strazišča, 155, z Ano Milavec iz Studenega pri Postojni; 3. februarja t. l. pa leta 1888. na Bregu, št. 16, rojeni posestnikov sin Vrhovnik Jožef z leta 1892. v Strazišču, št. 57, rojeno posestnikovo hčerjo in desetletno pevko farne cerkve, Marjeto Bnjželj. Cerkevni zbor jima je pel pri poročni maši. Bilo srečno!

Šmartno pri Litiji. Dne 26. prosinca je umrl Alojzij Kotar, posestnik, obč. odbornik; bil je odbornik pri hranilnici, zvest steber izobr. društva in vzoren katoliški mož. To je že tretji obč. in posojilnični odbornik, ki je v kratkem času prejel plačo za pošteno življenje. Pred njim sta šla namreč na oni svet Anton Hostnik in Franc Mandelj. — Španska bolezen kar noče ponehati; letos imamo že 19 mrličev. — Dne 27. prosinca smo imeli v društveni dvorani shod zaupnikov S. L. S. za litijski sodni okraj. Izvolili so za poslanca v deželni zbor posestnika Galeta s Trebeljevega. Višnjegorski sodni okraj je izvolil župnika Teksterja. Sedaj bo določilo vodstvo stranke, kdo bo poslanec in kdo njegov namestnik za litijski okr. glavarstvo. V vodstvo S. L. S. so ta dan zaupniki izvolili našega dekana Ribarja in posestnika Lovrača z Izlak. — Podružnica Slov. kmet. družbe je imela občni zbor. Kako se može in fantje zanjo zanimajo, kaže to, da ima nad 180 članov. Za predsednika so izvolili g. dekana; sklenili so, da bodo zopet začeli drevesnico gojiti. Podružnici je Slov. kmet. družba naklonila 200 K podpore. — Na cesti pri Verbasju stoji že več mesecev avtomobil; dež. vlada ga noče vzeti, ljudje ga pa ne smejo. — Cel svet če ve, da je konec vojske, le nek ruski ujetnik še ne, ker še vedno v neki hiši v Preski »gospodari«.

Iz Kranjske gore. Dne 9. svečana se je pod vodstvom dipl. cksp. akad. g. Avsenika vršilo v prostorih tukajšnje ljudske šole politično zborovanje S. L. S. Ljudstvo je z zanimanjem zasledovalo govornika, ki je pristo in brez prikrižanja izvajal, kako velike, težke naloge še čakajo novorojeno Jugoslavijo, preden uredi svoje prirodne meje, preden na pravičen in zadovoljiv način razdeli med državljane usodepolno dedščino razpadle Avstrije, predno reši kmetstvo in delavsko vprašanje ter preuredi duševno izobrazbo in vzgojo svojih podanikov. Da zlasti to zadnje vprašanje polno reši, je neobhodno potrebno, da se opira na pomoč Cerkve in njeno moč. — Le S. L. S., stranka zavednih katolikov, zahteva, da se država pri tem opira na katoliška načela, zato je razumljivo, da jo z drugimi katoličani vred po vseh svojih močeh podpirajo tudi cerkveni predstojniki in duhovni voditelji Cerkve. Ljudstvo naj se tedaj ne pusti sramotiti s »farškimi« pristaši, temveč naj na podlagi svojega prepričanja zavestno podpira delo voditeljev stranke in naj zavestno in neomahljivo vztraja pri svojih katoliških zahtevah, da mu tako njegovi voditelji pripomorejo, da v državi reši svoje telo in dušo. Zbrani somišljeniki in somišljenice so, hvaležni govorniku, zavestno znova prisegli na politični prapor S. L. S., odločno protestirali proti krivič, ki se godi njihovim bratom že v sosednih farah od strani laške in nemške vlade, ki v daljnem Rimu, na Dunaju in v Gradcu sedeč, ne pozna svojih lastnih, resničnih podložnikov. Končno se je izvolil še krajevni odbor S. L. S.

Iz občine Aržišče. Tudi mi srčno pozdravljamo novo državo Jugoslavijo, samo to bi radi, da bi se enkrat vse uredilo, kar se nam obeta, da bi bili tudi mali kmetje enkrat v boljšem položaju. Denarja ni, ker ni ničesar prodati, draginja pa taka, da bomo kmalu še te naše male kmetije zajedli. Že en mesec ni bilo od nikoder nobene moke, sedaj je prišla koroza, pa kar v starih in stane 90 vin. kg. Vzel sem jo 29 kg, potem sem zlužil in je bilo 16 kg zrnja, kim sem ga dal v mlin, z mline sem dobil 9 in pol kg moke, ter 3 kg otrobov. Lahko si vsak misli, kako se more živeti. Ako grem v trgovino in kaj zahtevam, dobim odgovor: prinesi mi žito ali pa slanine, potem dobiš. Zato pa tudi pri kmetih ni mogoče ničesar dobiti, trgovci pa žito in zabelo v druge kraje pošilja. Zatorej težko pričakujemo demokratske Jugoslavije, da bi se pravica vsem enako delila. — Eden prizadetih.

Semič. Izobraževalno društvo je priredilo dne 9. februarja v proslavo stoletnice Vodnikovemu smrti nagovor o Vodniku in deklaracijo »Ilijada oživljena« in igre »Boj za doto«, »Zakleta soba« in »Ribničan Urban«. Čisti dobiček bo za nov oder. — Deklata iz Mar. družbe so nabrale za Narodni svet 500 K. — Poročil se je kapelnik društvene godbe gosp. 5

Anton Piat. Iskreno čestitamol — Pogorel je Janez Novak v Praprotnu. Opeklo se je hudo neko dekle.

Velikolaški okraj. Z ozirom na politični sporazum stank v točki narodnega dela in vzdrževanja reda smo doslej molčali, kar se ne da pa nič več. Kar počenja mesar Pucelj iz Laše po naši dolini in slemenih, gre v doledno veliko skupno škodo. Če ljudem govori, proti temu nimamo, ker vsakemu svobodno; a njegovi shodi rode očividno zle posledice. Pojavljajo se prizori, ki dajo veliko misliti, ker nas opozarjajo na veliko hujše, kar se iz takih početkov razvije. Napad na duhovščino, na županstva, preziranje oblasti, kaj niso to sadovi naukov: »Duhovnik izven cerkve nima besede.« Stranka duhovnikov je kriva vojske. Naravna posledica je v gotovih ljudih kruto sovraštvo proti vsem, ki so v S. L. S. Danes umetno dviga že obstoječo nevoljo, posebno ljudi, ki so prišli iz fronte, je najlažje delo. Se močno čudimo, da se nekateri ljudje oprijemljejo takih novih prerokov; se bolj pa se čudimo, da take govornike kdo sprejme za resne. Kdor govori: »Daj mi krono, zapiši se k nam in boš deležen zemlje, ki jo bomo delili.« tak človek je bolj nevaren sovražnik Jugoslavije nego Italijan, in nosi pečat neresnega človeka, proti kateremu se mora dvigniti vsak človek, ki mu je draga mlada Jugoslavija in javna varnost.

Kočevski okraj. Krošnjarijem posebno sibiškega in kočevskega sodnega okraja se je zaprosilo dovoljenje krošnjarstva po sedaj običajnih krajih. Kot se sporoča na tozadnje posredovanje poslanca Skulja, je Narodna vlada takoj stopila v dogovor z Dunajem. Boji sigurno pa se bo to vprašanje rešilo po mirovni konferenci ob priliki sklepanja trgovskih pogodb z drugimi državami. Da se bo to obravnavala, je preskrbljeno. Če se za ta čas kaj doseže, se sporočil.

Gospodarski del.

Gospodarski in tržni pregled.

Bombaž.

Največja sila je zdaj pri nas za razno obleko. Povsod manjka blaga, kamrika in navadne kotenine skoro ni mogoče dobiti. V Ameriki imajo pa toliko bombaža, da ne vedo kam z njim. Zadnji teden januarja so odposlali v Evropo 80.000 bal, vsaka po 225 kg, torej 18 milijonov kilogramov. V javnih zalogah imajo še 1.700.000 bal, za 38.000 vagonov bombaža. Ni čudno, če so začeli kmetje pritiskati na ministre, naj hitro zaprtijo v Avstrijo in Nemčijo odpravijo. Angleški minister je obljubil, da se bo 30. aprila zaprtija končala.

Morska vožnja.

Za 100 funtov bombaža se je plačalo lansko leto 4.25 dolarjev. Amerikanci, ki so med vojsko z veliko naglico zidali ladje, so zdaj znižali vožnino na 1.25 dol. Zdaj so Angleži hudi, ker menijo, da bodo premalo zslužili. Radi bi imeli v rokah morsko trgovino. Toda Amerikanci pravijo, da bodo za vsako tovrstno ladjo, ki se bo drugod zidala, sami dve novi naredili. Prav posebno verjetno ni, da bi mogli Amerikanci to izpeljati. — Naše trgovsko brodogojstvo so imeli pred v rokah Nemci in Mažari. Ker so zdaj od morja odrezani, so prodali akcije paroplovnih družb. Večina so te vrednostne papirje Italijani pokupili, ki hočejo Adrijo v svojih rokah imeti. Mi se za take reči vse pre-

malo brigamo, zato so od nas vedno drugi dobiček dobili.

Moka.

Na Dunaj je prišla čez leta prva ameriška pšenica. Nastavili so 1 kg po 3 K, moko pa po 3.30 K. To je pač draga ameriška pomoč. — Za judovske velikonočne praznike bodo dali Amerikanci 25 vagonov moke dunajskim Judom za opresni velikonočni kruh. Zvedelo se je tudi, da smo le zaradi neumnih central trpeli med vojsko tako pomanjkanje. Kljub najstrožjemu nadzorstvu so vtihotapili čez Francosko v Nemčijo jako veliko manufakturnega blaga. Premeteni trgovci bi vedno dobili pota blago nakupiti in ga do meje spraviti. Če ga je kdo spravil z veliko nevarnostjo do meje, ga mu je tam vlada zaplenila in prodala po najvišjih cenah. — Ko bi delali brez central, bi imeli vsega veliko več. Znan je slučaj, ko je hotel prebrisan morski kapitan celo ladjo laškega olja vtihotapiti v Avstrijo. Imel je vse urejeno, vprašal na Dunaju, Dunaj je vprašal v Berlinu, Berlin se je pa obotavljal. Ko je čez teden prišla brzovavka, da je dovoljeno, je bilo že prepozno, prevoz je bil nemogoč. — Dobički nekaterih central so bili res veliki. Tako je Oezeg kupila na Rumunskem 185 vagonov sira po 5 K 1 kg. Prodala ga je po 17.50 K, torej zaslužila pri tem siru 13 milijonov kron. Ogromen je bil dobiček deželnega mesta za klavno živino. Pritiskali so kmete v ceni in vagi, da se je le v enem letu napravilo 5.5 milijonov čistega dobička. Od vseh teh kmečkih milijonov, ki so se kmetom s silo vzeli, niso imeli kmetje prav nobenega dobička.

Delo.

V Nemčiji in na Dunaju so vedno hujše pritožbe onih, ki vlečejo podpore kakor brezposelni, ki pa dela ne marajo. V Nemčiji imajo dnevno 8 K podpore, na Dunaju pa 15 K. Pravijo, da se niso državni stroški zaradi demobilizacije in končane vojske skoro nič zmanjšali. Čez 100.000 je le na Dunaju brezposelnih, ki vlečejo dnevno po 15 K podpore. Ko je rabil dunajski župan 10.000 delavcev za pometanje in spravljjanje snega, se jih še 700 ni oglasilo. Na Nemškem so morali v mnogih rudokopih ustaviti delo, ker delavci nočejo delati. — Povsod hočejo imeti zelo visoke plače, doba hrano in malo dela. Na Češkem plačajo vsak dan čez 1 milijon kron podpore. Te podpore, katere samo lenobo podpirajo, so poguba države. Hvala Bogu, da pri nas ni tako hudo, čeprav je veliko ljudi, ki bi radi le od podpore živeli. Seveda ne pomislijo, da laorajo potem drugi zanje delati in plačevati. Država bo le močna, če bo imela obilo dobrih delavcev, ker le tako bo mogoče izvažati blago, da se pri tujcih preveč ne zadolžimo. Tudi lahki zaslužek raznih prekupčevalcev ne pomaga pri gospodarstvu. Treba je blago proizvajati in prodati. Le delo nas more rešiti.

Na Dunaju je z

mlekom

vedno hujše. Nekaj tisoč litrov so ga dobivali še vedno iz Ogrske. Odkar so pa Srbi zasedli najlepše kraje Banata, kjer so veleposestniki dajali na tisoče litrov mleka na dan v Budimpešto, so bili v Budi v največji zadregi, kje dobiti mleka za domače meščane. Ogrska vlada je prepovedala izvoz mleka na Dunaj. Če bo pritožba kaj pomagala, katero so Dunajčani napravili pri ogrski vladi, nam ni znano. Tihotapsko mleko se tam prodaja po 10 K. — Svitarji so prav hudi, da so jih Tirolci prosili pomoči za dobavo mleka. Tirolska je imela pred vojsko največ mleka na Avstrijskem. Če bi se vse uredilo, bi imeli Tirolci prav lahko zadosti sira in mleka doma. Zdaj so nastavila mesta tako nizke cene za mlečne izdelke, da kmetje nočejo mleka oddajati. Svitarji pravijo, da morajo Tirolci sami napraviti red.

Zelo se je dvignilo mlekarstvo v Sibiriji. Leta 1914 je bilo tam le v deželi Tomsk 114 mlekar, leta 1915 497, leta 1917 1038. V Tobolsku leta 1916 1200 združnih mlekar. Ko se enkrat napravi pravi mir, bo Sibirija dala veliko mase in sira Evropi.

Prijatelj nas je opozoril, da je po deželi še veliko neobdelanega sveta. Na Dolenjskem je veliko zapuščenih njiv, ki so v pušči ali raste po njih leščevje. Lastniki bi jih prav rad prodali. Če ima kdo veselje do kmečkoga dela, naj bi se kar obrnil na deželno vlado, ki bo tak neobdelani svet najprej razdelila. — Umetnih gnojil bo letos prav malo na razpolago. Spravljajte skrbno pepel in navozite pravočasno gnojnice na polje in travnike.

Naseljevalni načrt na Nemškem.

Tudi v Nemčiji bi mnogi radi prišli do zemlje. Vlada je izdala s sodelovanjem kmetov in kmetijskih družb sledeči načrt za to razdelitev zemlje in naseljevanje družin:

1. Osnuje se komisija za naseljevanje. Ta komisija ima po preteku najemne dobe prevzeti vsa državna posestva (domene), katerih je tam jako veliko. To so velike graščine, ki so se dale za daljšo dobo na dražbi v najem. Vsak najemnik dobi kot inventar vse orodje in živino. Seveda mora biti tak najemnik zelo premožen in skušen v gospodarstvu. Zdaj se te domene ne bodo dale več v najem, ampak priustile dotični komisiji za zmerno ceno. Komisija razdeli posestvo in proda družinam, ki se naselijo.

2. Ta komisija ima predpravo pri vsaki kupčiji z zemljišči. Če kdo hoče posestvo oddati, ga lahko proda in sklene pogodbo, toda vedno ima komisija pravico vzeti zemljo za isto ceno, kakor je bila prodana. Izvzeti so le bližnji sorodniki. Če se proda sorodnikom, nima komisija pravice.

3. V okrajih, kjer je nad 13 odstotkov vse zemlje v rokah veleposestnikov, to je

takih, ki imajo čez 100 ha posestva, si morajo ti osnovati posebno društvo za oddajo zemlje. Če je veleposestva manj kot 13 odstotkov, ne bo treba nič oddati. To društvo za oddajo zemlje določi, kdo bo oddal in koliko bo oddal. Oddati se mora tretji del vse veleposestniške zemlje, kateri odda in koliko odda, se sami zmenijo. Nekateri bodo oddali polovico in več svoje zemlje. Ko se doseže tretji del, so drugi prosti. Vsa ta zemlja se mora ponuditi komisiji za naseljevanje za zmereno ceno. Komisija mora zemljo prevzeti.

4. Če dajo društva za oddajo zemlje komisiji živino, orodje ali les na razpolago, se to zaračuni pri množini zemlje. Čim več so dali blaga, manj bodo dali zemlje.

5. Občine morajo odkazati veleposestnikom, da dajo največ 5 odstotkov svoje zemlje stalnim delavcem, ki to hočejo, v najem.

Gospodarska obvestila.

g Deželna vinarska zadruga. 19. t. m. se je vršil v Ljubljani izredni občni zbor dež. vinarske zadruge, kjer se je sklenilo, da se zadruga ne razpusti, ker je zdaj še veliko bolj potrebna kot kdaj preje, pač pa, da se počaka z volitvijo novega načelnstva, dokler ne bo mogoče tudi zadržanim Vipavcem udeležiti se občnega zbora. Nam se pa zdi, da mora zadruga radi prevažnih carinskih pogodb t a k o j izvoliti novo načelnstvo, in da zadruga začne takoj delati.

g Pregled in klasifikacija konj. Deželna vlada je izdala obširno naredbo o splošnem pregledu in klasifikaciji konj v letu 1919. Letošnja klasifikacija bo važna radi tega, ker se bodo cenili ob tej priliki tudi konji, ki so prišli v posest naših živinorejcev ob umiku bivše avstrijske armade v novembru 1918. Deželna vlada stoji na stajšču, da se morajo ti konji ceniti razmeroma nizko, ne samo radi tega, ker se je to itak že opetovano obljubilo v razglasih iz novembra 1918 vsem, ki prevzamejo kakega klatarskega konja, ampak tudi, ker se je s tem, da so posestniki krme prevzeli konje, rešilo smrti mnogo živine, ki bi bila sicer poginila brez vsake koristi.

g Izdelovanje bakrone galice. Deželna vlada je dovolila poverjeništvu za javna dela kredit, ki je potreben za investicije, da se bo izdelovala doma bakrena galica v toliki množini, da bodo pokrite potrebe vseh jugoslovanskih vinogradnikov.

g Apneni dušec, ki ga ima v zalogi Slov. kmetijska družba, je etos radi pomanjkanja olja nehidraliziran; zato je za kožo nevaren in naj kmetovalci pri trošenju pazijo, da jim ne pride do kože. Roke naj si namažejo preje z mastjo.

g Hmelj. Na Štajerskem in v Bački se pridružuje šestkrat več hmelja kot ga potrebuje Jugoslavija. Zato bomo hmelj lahko izvažali.

g Vrednost krone zopet padla. — Vrednost avstrijske krone je zopet padla od 24 frankov na 23.5.

g Nove bankovce dobimo tekom maja t. l. Bankovce po 20 in 50 dinarjev tiska se v Zagrebu, po 500 in 1000

dinarjev v Pařizu, ostale pa v Pragi. Bankovci bodo dotiskani do maja.

g Za ženske invalide. Ženskam, ki so bile v vojni službi in so vsled izvrševanja službe postale invalidne, se bo izplačevala invalidna pokojnina prav tako kakor moškim invalidom.

g Za obdelavo polja v Slavoniji. Na sestanku zastopnikov gospodarskih društev in zadrug iz viróvitiške in sremske županije dne 15. t. m. v Osjeku so sklenili, uaj, z ozirom na to, da agrarna reforma letos za obdelavo zemlje ne bo pravočasno rešena in da veleposesniki sami iz umljivih razlogov ne bodo mogli sami obdelati svojih posestev, vsak kmet vzame od veleposestnika toliko zemlje, kolikor je more obdelati. Kjer posameznik tega ne zmore, naj se ustanove zadruge in se naj zemlja zadružno obdela.

g Kmetijska preosnova v Ukrajini. Ukrajinski direktorij je izdal agrarno reformo, s katero preneha privatna lastnina zemljišča, voda in gozdov. Skupno zemljišče se brez vsake odškodnine podržavi in preide v državno upravo, ki oddaja zemljo v privatno uživanje poljedelskim društvom in privatnikom v meri 5 do 10 desjatín. Za uživanje se mora plačati državi malo najemnino.

g Cene žitu v Italiji in na Francoskem. Italijanska vlada je uradno določila cene žitu za pridelek iz letine 1919, in sicer za 100 kg pšenice suhe in trde po 85 lir, to je 80 K 75 vin. po vrednosti iz mirne dobe; kuruza in oves po 56 lir, to je 54 K 10 vin., ječmen in rž po 62 lir, to je 58 K 90 vin. Če pa vzamemo kupno vrednost lir, kakor jo je določila italijanska vlada napram našemu denarju, to je 1 K velja 40 centezimov, potem bi znašala cena pri današnji vrednosti krone za pšenico 201 K 87 vinarjev za 100 kg, kuruza in oves 125 K 25 vln., ječmen in rž 147 K 25 vin. — Francoska vlada je istotako določila cene za žito prihodnjega leta, upoštevala pa pri tem že razmere mirovne dobe ter jih seveda primerno znižala. Te cene so: za 100 kg pšenice 73 frankov, ječmena, kuruze, rži, ajde, ovsa 53 frankov, belega prosa 73 frankov, rdečega prosa 68 frankov, fižola 66 frankov. Če preračunimo te cene na vrednost avstrijskega denarja, ki znaša komaj tretjino francoskega, bi ostalo v današnji vrednosti našega denarja: za 100 kg pšenice 212 kron 85 vin., ječmena, kuruze, rži, ajde, ovsa 154 K 56 vin., belega prosa 212 K 70 vinarjev, rdečega prosa 140 K 10 vin., fižola 192 K 60 vin.

g Cene vinu na Reki. Reki prodajajo 11% bela vina po 1 K, rdeča po 480 K hektoliter.

g Cena vinu je padla na Ogrskem od 12 K na 2 K 50 v. Vsled tega so imele nekatere vinske trgovine po več milijonov izgube. Pri nas je padlo vino na 4 K, gostilničarji ga pa še vedno prodajajo po 12 kron in vlada nič ne reče. Potem pa zdihujejo, da jih hoče vlada uničiti.

g Zemljiški zakon na Ogrskem. Ogrski uradni list objavlja ljudski zakon o udeležbi poljedelskega prebivalstva na zemljiščnem posestvu. Zakon izreka načelo,

da namerava ogrska republika spraviti rodovitno zemljo dežele v roke prebivalstva, ki se bavi s poljedelstvom. V to svrhu se razteza razlastilna pravica na vsa zemljiška posestva, ki presegajo 500 oralov zemlje, kjer pa bi bila potreba po zemljiški posesti posebno občutna, se bo smela razlastilna pravica uveljaviti izjemoma, t. j. če pri posestvih, ki presegajo 200 oralov zemlje.

g Ogrji že dele cesarska posestva. V zmislu ljudskega zakona o zemljiški reformi, so začeli 8. febr. v Gődöllöju razdeljevati bivša kronska posestva. Kmeti iz Gődöllöja zahtevajo, da se njihova posestva povprečno spopolnijo na 10 oralov. Iz njihv kronske posesti, ki so najbližje dotični občini in iz kraljevih parkov hočejo napraviti 500 do 600 oralov vrtov, do katerih imajo tudi delavci pravico. Tudi v Kerepesu so začeli z razdeljevanjem bivših kronskih posestev. V prvi vrsti so dobili zemljišče v last nameščenci posestva in vsi vojaki, ki so bili na bojišču in so pristojni v občino Kerepes.

g Ogrski kmetijski delavci smejo rediti živino. Ogrska vlada je določila, da so vsi oni kmetovalci, ki imajo stalno nameščenih po več delavcev oziroma delavskih družin, dolžni dovoliti vsakemu izmed njih, da sme razen določene mu mezde in plače v hranilnih rediti poljubno po eno kravo ali po dva prasica. Na mezdi se mu vsled tega ne sme nič prikrajšati. Ako delavec dobiva dosedaj razen plače tudi mleko, sme držati kravo le tedaj, če se odreče dobivanju mleka. Ta naredba je stopila v veljavo s 1. januarjem 1919.

g Finančna moč Združenih držav. Pred vojsko so ameriške Združene države dolgovale inozemstvu 34 milijard frankov. Danes je Amerika dolžna Evropi le še eno milijardo dolarjev, nasprotno pa Evropa dolguje Ameriki 11 milijard dolarjev, to je 55 milijard frankov. Poleg tega je izkazovala ameriška trgovska bilanca pred vojsko 500 milijonov čistega dobička, po vojski računajo na poldrugo milijardo dolarjev, to se pravi: Evropa, ki bo glavni trg za ameriško izvozno trgovino, bo plačevala Ameriki ta dobiček poleg obresti za svoj dolg. Kakor se vidi, nas je svetovna vojska dovedla do sužnosti ameriškemur kapitalu in trustom. V tem oziru se zdi, da ne bo dobro za nas.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za trančiskansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3 $\frac{1}{2}$ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Za vojake, invalide in vdove.

I.

Pristojbine vojacom, ki gredo na zdravstveni dopust.

Za ono moštvo, ki je poslano v svrhu pravočasne in hitre izpraznitve bolnic na dopust iz zdravstvenih ozirorov iz bolnice, velja odlok bivšega c. in kr. voja. ministrstva od dne 1. aprila 1918, odd. 14, št. 4240.

Prosilca ima pravico do dnevnega pavšala 3 kron.

Ta pavšal se pri dopustih do štirih tednov za ves čas dopusta (to je za 28 dni) izplača vnaprej pred odhodom. Znesek izplača bolnica, ki pošlje moža na zdravstveni dopust. Če traja dopust več kakor štiri tedne, dobi moštvo te pristojbine naknadno pri kadru, pri katerem se ima javiti po preteku dopusta. Na prošnjo pa ti kadri lahko znesek tudi mesečno pošljejo prosilcu na dopustu po pošti.

Ta pavšal 3 kron na dan gre tudi možu, ki je poslan na zdravstveni dopust do treh mesecev iz kakega okrevališča (oddelek za rekonvalescente).

Če vojak na takem zdravstvenem dopustu potrebuje zdravnika, naj se ga da v bližnjo vojaško bolnico, ali pa v bolnico Rdečega križa.

II.

Pristojbine vojacom, ki se vračajo iz ruskega ujetništva.

Vojaki, ki se vrnejo iz ruskega ujetništva, dobe vse pristojbine za čas ujetništva. Gredo naj zaradi tega k gospodarskemu uradu pristojnega polka. Ako pa ta polk ni sedaj v našem ozemlju, naj se obrnejo oni od bivše skupne vojske (infanterija) k ljubljanskemu pešpolku, oni bivšega domobranstva k slov. plan. polku, a oni od topništva k topniškemu poveljstvu v Ljubljani. Pripadniki bivšega 97. pp. naj to opravijo pisмено na tržaški pešpolk v Mariboru.

III.

Civilna obleka odpuščenih vojakov.

Če se je civilna obleka izgubila ali pa iz kaknega drugega vzroka ni dosežna, se ima možu porabna obleka kot nadomestek izročiti. Je bil torej mož od svoje vojaške oblasti s porabno vojaško obleko odpuščen ali se je tako z bojišča vrnil, nima več pravice do odškodnine, ker že ista obleka kot nadomestek velja.

Ako je mož svojo civilno obleko pri katerem krdelu v območju Slovenije shranil, se ima osebno, pisмено ali po kakem zaupniku na dotično krdelo obrniti ter tam svojo obleko prevzeti. Če obleke ni več tam, lahko prizadeti s tozadevnim potrdilom pri oblasti, katera ga je odpustila, zahteva odškodnino.

Ako je pa krdelo, pri katerem se je obleka shranila, izven območja Slovenije (v Nemški Avstriji itd.), ima prosilec prošnji za odškodnino priložiti

izjavo, da je svojo civilno obleko svoječasno pri vojaški upravi shranil ter je ni več vrnjene dobil; tako izjavo ima pristojna občina in orožništvo potrditi. Razen potrdila, oziroma izjave, da se je obleka izgubila, se ima prošnji priložiti tudi potrdilo, da se je vojaška obleka resnično vojaški upravi vrnila; ta potrdila izdaja dotično poveljstvo, katero je vojaško obleko prevzelo. Tako opremljene prošnje se naj potem občinskih uradov pošiljajo vojaški intendantci v Ljubljani.

Upravičene prošnje se bodo vpoštevale ter bo deželna vlada, ozir. vojaška uprava odškodnino v denarju do največ 80 kron ali pa civilni obleki v natura poravnala.

IV.

Pokojnina invalidov, vojaških vdov in sirot ter vojaških vpokojencev za mesec februar.

Vsem tem osebam izplačuje pokojnine, invalidnine in preskrbovalnine še vedno penzijska likvidatura na Dunaju.

Za mesec februar so bile že pripravljene vse izkaznice, da se izplačajo kakor doslej potom poštne hranilnice na Dunaju. Ker pa je promet dunajske hranilnice za našo državo bil ravnokar ustavljen, se je naša vlada potrudila, da se ti zneski vendar pošljejo potem dunajske poštne hranilnice, kar se bo zgodilo v nekaj dneh. Zato naj nihče ne pošilja pritožb na Dunaj ali na vlado v Ljubljani, ampak naj potrpi nekaj dni!

V.

Zaostale pokojnine invalidov, vdov in sirot.

Penzijska likvidatura na Dunaju izplačuje potom poštne hranilnice na Dunaju tudi vse zaostale pokojnine še vedno vojacom, vdovam in sirotam in invalidom. Pri ogromnem številu teh oseb in vsled pomanjkanja uradniških moči, pa vendar marsikdo ni dobil penzije že več mesecev. Komur se res mudi za denar in ne more počakati, naj svojo pokojninsko poloin zadnji odrezek poštne nakaznice pošlje na »Komisijo za preskrbo vračajočih se vojakov« v Ljubljani, Turjaški trg št. 4. Navede naj natančen naslov in za katere mesece ima dobiti še pokojnino. Vsi dopisi glede zaostalih penzij naj se pošiljajo samo tej komisiji, ne pa poverjeništvu za socialno skrb ali Konzularni agenciji na Dunaju. Pri tej komisiji naj se oglašijo tudi stranke, ki prihajajo v teh zadevah v Ljubljano.

VI.

Podpore vojacom, ki so odpuščeni iz vojaške službe.

Ob odhodu iz vojaške službe je marsikak vojak popolnoma brez sredstev; če je iz zasedenega ozemlja, tudi nima nikamor iti. Da se pomaga takim vojacom za prvo silo, dokler ne dobe primernege dela, se jim bodo ob odpustu iz vojaške službe izplačevali pri pristojnih vojaških oddelkih prispevki za preživljanje vsaj za en teden.

VII.

Trafiko.

Trafike na splošno še niso razpisane. Zato naj vojni slepci, invalidi in svoji padli, ki mislijo prositi za trafiko, ne vlagajo že sedaj svojih prošenj Razpis posameznih trafik po celi Sloveniji bo objavljen v časopisih. Tedaj bodo razglašeni tudi vsi pogoji in navodila za sestavo prošenj. Takrat bo šele pravi čas za vlaganje prošenj.

Za begunce.

Pri poverjeništvu za socialno skrb se dan na dan množijo prošnje radi izplačila naknadne begunske podpore. Iz mnogih izmed teh prošenj se da sklepati, da begunci mislijo, da izgubijo pravico do te podpore, ako se sedaj ne zglasijo zanjo, čeprav nimajo potrebnih potrdil in dokazil, da bi se jim podpora mogla že sedaj izplačati. To pa je zmotna. Pravica do naknadne begunske podpore ostane; ter se zanjo ni treba nanovo priplaševati. Poverjeništvu za socialno skrb je izdalo naredbo, na podlagi katere se more naknadna begunska podpora pod gotovimi pogoji že sedaj izplačevati, le zato, da pomore nekaterim beguncem, ki žive v bedi, pa morejo jasno dokazati, da jim gre omenjena podpora, ter da je še niso prejeli. Vsi drugi dobe to podporo pozneje, ko bo mogoče zanesljivo dognati, kdo ima pravico do nje, pa se mu še ni izplačala. Zato opozarjamo vse begunce, naj ne vlagajo nepotrebnih prošenj, katerih itak ni mogoče vpoštevati, temveč naj počakajo, da se razmere toliko uredijo, da bo mogoče pričeti z izplačevanjem. Če se poverjeništvu za socialno skrb posreči dobiti tozadevne spise od okrajnih glavarstev v zasedenem ozemlju, bo to itak takoj razglasilo.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***

(Dalje.)

»Gospod!« se je zaničljivo zadril s konja doli na meniha, ki je mirno stal pred njim. »Česa iščete s temi ljudmi tukaj na tem potu, ki vodi na Štajersko, v kužno deželo, hal Grete li s križem in zastavo po jelenovo brado?«

Albert je odgovoril:

»Menih sem in nisem krivoverskemu gospodu odgovoren v stvarih, ki zadevajo mojo duhovsko službo. Ne gremo v kužno deželo, kuga je na levi, mi gremo na desno. Da, na božjo pot gremo, da za ves Štajer, za vse naše someščane, tudi za vas, izprosimo pomoči zoper kugo.«

»Zahvaljujemo se vam za vašo molitev,« robato odvrne mladi Hendel. »Ukrepi mojega očeta nas bodo varovali bolj, kakor vse vaše roženvenško ropotanje. Kuga je na levi, smešno, li ne veste, da en dan napravi tisoč milj? O, dobro veste. Toda vam gre le zato, da kljubujete povelju mojega očeta, ker sovražite njega in njegovo pravično roko... Včeraj ste ga sramotili z besedo, danes pa z delanjem: toda danes ne uidete kazni: mesto —

v Veng, pojedete v ječo . . . Obrnite se . . . Stopaj! Nazaj!

Romarje izpreletil strah: Gospod Jezus, sedaj gre za resl Stefana je tiho pomirjevala tresoče se ženske, potem se je urno postavila na Albertovo levico.

»Prosim, gospod stotnik,« je rekla.

Hudič, saj je res ona. Takoj je spoznal glas, ki je takrat tako odločno klical z okna doli: »Katoličani smol!«

»Nisem stotnik. Kaj hočeš?« trdo vprašuje ter jo gleda z namršeni obrvmi, z jeznimi pogledi. To je torej tisto pivsko dekle, puntarica. Tako je še mlada — pa tudi lepa je. Pa kako ga meri s svojimi velikimi očmi, pa brez strahu . . . za hudiča! Pa kako mu moli pred nos to pošast od zastave s papeškimi spakami.

»Gospod,« mu pravi jasno in odločno, brez vsakega strahu, da je zopet ostrmel: »Ničesar ne storite temu duhovniku. Če kdo zasluži kazen, pa mi nismo nič kaznjivega storili, ki zaslužim jaz, kajti jaz sem prva prosila gospoda patra, naj nas pelje na božjo pot v mojo domovino, kjer je romarsko svetišče zoper kugo.«

»Saj vendar ti ne vodiš procesije,« nestrpnno odgovarja mladi Hendel. Opazil je, da strelci silijo naprej, da bi se pasli na dekletu. To ga je razjezilo, da jim je dal povelje, naj se umaknejo nazaj. Za Boga, dekle je res lepo.

»In ti si vse te ljudi skupaj spravila?«

»Izvečine,« je odgovorila.

In še vedno se nič ne trese pred njim, čeprav rožlja z mečem in se ji silno grdo spakuje.

Menih ji zakliče z ginjenim glasom: »Otrok, tvoja mati!«

»To je moje delo, nič ne tajim, ponosen sem nanje,« je rekel menih mlademu Hendelu. »Jaz sem pridigal, jaz sem sklical ljudstvo. Še enkrat vam povem v obraz: Ni je postave, ki bi nam smela braniti ali nas kaznovati.«

Stefana žalostno zre na meniha. Zaradi matere naj bi bila tiho? Resnica mora veljati, resnica je resnica!

Mladi Hendel je surovo udaril s ploskim mečem na menihovo ramo in je zaupil:

»Dobro vem, da vse prihaja od tod, nisem padel z lune. Dekle naj se ne dela tako važno. Če menih stokrat postavi taji, pa vendar le še obstoji, in po postavi bo kaznovan, kakor zasluži. Sedaj pa: Obrnite se! Nazaj! Stopaj! Gospod pater, naprej! Ne tratimo časa! Može, vzemite jim proč malike, ki jih norijo s seboj!«

Ministrant je takoj dal krči strelcu, dekle pa ne izpusti zastave iz rok. Trdno jo je držala in je strelcem, ki so ji jo hoteli iztrgati, zaklicala:

»Ne dam zastave, ne dotaknite se je, blagoslovljena je, vi niste katoličani. Se boste li prerivali z žensko, to ste pa res lepi junaki!«

Mladi vodnik, ki bi ji bil najraje sam zastavo iztrgal iz rok, jo je moral pred strelci braniti. Za hudiča! saj ima res prav: ne spodobi se, da bi se vojak rvali z dekletom.

Stefanin zgled je menihu vžgal novega poguma, lica mu rdeče žarje: Mučenik postati, o, tega se ne boji; toda, da bi ta mladi nob vlačil njega in njegove romarje nazaj v Stajer, ne, tega pa ne! Visoko se skloni, in kakor grom grmi njegova apostolska beseda mlademu krivovercu v obraz: »Mi ne gremo v Stajer, vi se obrnite sami! Ti boš meni zapovedoval, kdo pa si ti? — Ker si sodnikov sin, kdo pa je sodnik? Mi smo tukaj v katoliški deželi! Imamo katoliškega cesarja! Bogokletstvo je, če kdo v tem katoliškem mestu zapira katoliške cerkve in prepoveduje katoliške pobožnosti! Vi spadate pred državni sod, ker hočete po protestantovski vladati v mestu, ne mi, ki se upiramo vašim brezbožnim postavam. Proč, napravite prostor, mi gremo v Veng! Pojdi, Stefana, ljudje božji, pojedite! Vi, Hendel, le rabite silo, naj nas postrelijo vaši rablji, nazaj pa ne gremo za nobeno cenol! Ne vi, ne vaš oče nam nimata zapovedovati v stvareh, ki zadevajo naše duše, njega in njegovo nesramno postavo pa zaničujemo.«

»Jezik za zobmi, psovač! Boš molčal! Jaz ti pokažem,« je grmel mladi Hendel, bled ka-

kor zid od jeze. Ha, kaj se še obotavlja, pohoditi črnega zmaja, ki grize v peto njegovega očeta.

»Pesl!« je rjovel, »potegni svoje skrito, zastrupljeno bodalo in postavi se v bran mojemu meču!«

Tedaj je zavihtel svoj mogočni savojski meč — kakor leteca kača se je zablaskal in zaženketal proti Albertovi glavi — daleč naokoli se razlega stoglasni romarski krik in vik — toda ni zadel maziljene glave. Urno kakor strela se je deklica z zastavo vrgla med Alberta in mladega Hendelna, z vso svojo mladostno močjo je, držeč v rokah hrastov drog, odbila morilni meč; tako velika je bila angelska moč deviške deklice, da se je z glasnim zvenketom razlomil meč in razletel v dva dela — v velikem krogu je del ostrine odletel v pesek, v Hendelnovi pesti pa je ostal držaj in polovica ostrine.

Za trenutek vse obmolkne — deklica je počasi nagnila zastavo, močno se ji dvigajo prsi, globoko diha, njene velike, modre oči pa iščejo meniha: Hvala Bogu, nič se mu ni zgodilo. Nato se zdrzne — kajti strelci pihajo in hropejo jeze . . . če bi jih ne zadrževal mladi Hendel, bi se vrgli nanjo, da maščujejo sramoto, ki jo je storila njih vodniku.

»Pustite jo, možje, ne udrihajte po dekletu,« zapoveduje z robotnim glasom. Zrd vzdrži samo zrd.

Sedaj ogleduje ostrino, ki mu je ostala v roki — fejl sramota . . . kaj takega! — Če bi mu bil junak zlomil meč, jeklo proti jeklu — bi ne bilo nič hudega . . . Pa meč mu je zlomila — ženskal Fejl Sram te bodi!

Plameč od jeze je vtaknil kos ostrine v nožnico, odpasal si je meč ter je vse skupaj vrgel v pesek tja, kamor je letela ostrina . . . od nekega strelca je zahteval drug meč, in dobil je težko, nerodno in zarjavelo motovilo. Besneč od jeze si je opasal to gnusobo okoli od srda razplamenjenih ledij.

Nato je v stran obrnjen, da bi deklice ne videl, dal povelje strelcem:

»Vzemite te ljudi v sredo in hajdil — proti Stajru. Menih, ti si ujet, ti dekle, tudi. Tako je velel sodnik.«

Vsi so tiho, nihče ne ugovarja. Mirno je nagnil Albert svojo glavo. Gledal je smrti v obraz, katere ga je rešila le deviška roka; sedaj se je vdal, ker ve, da učenc Križanega rajši vse pretrpi, kakor da bi se uprl oblasti, pa naj je tudi krivična.

Obrnil se je proti romarjem ter jim je rekel: »Vrnimo se, in Bog nam bo to težko daritev štel v zaslužje, kakor če bi dovršili romanje,« — nato se je okrenil proti Stajru ter je čakal, da se spreved uredi.

S solzami v očeh mu tiho pravi Stefana: »Gospod, sedaj ste kakor Gospod na Olski gori, toda pride gora vstajanja.« Nato se je vrnila ter pomečala med ženske ter je nekoliko povescila zastavo, na kateri je zopet vezela trakove, kateri so se odvezali vsled strašnega udara.

Med petjem in molitvami, s sladkimi nadami v srcu so šli zjutraj naši križarji na pot, sedaj se nemo in žalostno vračajo s sramoto.

Na levi in desni spreveda korakajo s krepkim, votlim korakom luteranski strelci, in nad glavami osramočenih romarjev se razlega surovo zasmehovanje ter grde psovke.

Nekateri izmed siromakov šepčejo drug drugemu, kakor nekaj Izraelci v puščavi, ko jih je mesto pričakovanega blagoslova zadelo nesreča in pomanjkanje: »O, zakaj smo šli z doma. O, da bi bili ostali doma v Stajru, kaj vse se bo še z nami zgodilo. Bog nas je zapustil, ujeti smo ter zvezani. Hudobneža pusti Bog zmagovati.«

Hudobnež je s temnimi obrvmi jahal poleg spreveda ter je s svojo roko pokrival grdi ročaj zasilnega meča, poleg njega je stopal Albert ter je molil brevir.

Pač lepa družba je to, ha, ha. Kakor vitez iz La Mansje je, ki je šel v boj proti velikanom, pa je zašel v čredo jarcev. To je pa res čast: jahati na čelu uboge množice, pa še s hlapčevim mečem povrhu.

To ga bode in grize v dno pónosnega srca.

In če si priboriš najdražecenejši meč celega sveta, magari francoski kraljevski meč

ali pa turškega sultana, tvoj lastni meč pa vendar sramotno leži v travi, papeško dekle ti ga je zlomilo.

Spreved je prišel v Frajzing. Okoli okostnjaka na vislakah so letali semintja krokarji ter kričali: kra, kra, kra!

Mlademu Henriku Hendel je privrela kri v obraz, ko je pomislil, da le nekaj korakov za njim stopa deklica ter ga gleda, kako jah s hlapčevim mečem, medtem ko sama ponosno nosi papeško zastavo, da ji mogočno vihra v zraku, kar bo kmalu videl celi Stajer.

Ni je hotel gledati, pa se je vendar obrnil in jo je videl, kako je mirno stopala v solnčnem žaru; revna obleka ji zagrinja deviško telo, in nad njenim zlatokostanjevim temenom plava v pijanih solnčnih žarkih njena rdečomodra in zlata zastava. Kakor zmagoslavna Debora koraka. In kaj je bilo, kaj je pravzaprav storila? Ljudi je hotela peljati kugi v žrelo in junaku je s svojo žrdjo zdrobila mečevo ostrino.

Cundra . . . cundra! — je ponavljal sam pri sebi. Pa — lepo dekle je pa vendarle, prava krasotica. Videl je, da nalašč stopa počasi.

»Zdi se, da imaš dosti časa, deklič, jaz ne,« je kljubovalno rekel.

Pogledala ga je s čistim, neustrašenim pogledom. Henriku je kri pordečila lice, roka mu je omahnila z mečevega ročaja. Ona pravi: »Uboge ženske ne morejo tako hitro naprej!« Z očesom je namignila na srebrnolaso starko, ki se je vsa upognjena zadaj opotekala.

»Zakaj si jih pa speljala na to pot, če ne morejo hoditi?« je osorno odgovoril, vendar je pa dal strelcem znamenje, naj počasneje korakajo.

Za božjo pot bi bili imeli vsi skupaj dosti moči, Bog bi nas bil potrjeval,« je odvrnila deklica, ki se je nato obrnila proti ženam, ki so bile vse obupane, ter jim je rekla:

»Dajmo, molimo, da ne slišimo, kaj govore ti-le krivoverski možje.« Začela je na glas moliti žalostni del svetega rožnega venca.

Mladi Hendel je jahal in poslušal. Češčen na bodi — Češčen na bodi — glas je pa tako mil in sladak. Začel je ropotati z motovilastim mečem, da bi več ne slišal.

Približali so se mestu, cele trume ljudi so stale na mostu, od koder je prihajalo votlo govojenje, ki se je izpremenilo v divji vik in krik, ko se je prikazal križna cesti.

Vest o zajeti romarski procesiji je liki strela preletela mesto. Menih Albert je obledel ter se je oziral naokoli, kakor bi iskal varstva in pomoči. Ni mu zase, za uboge reveže mu je, za junasko deklico se boji in trese. Mladi Hendel pa se zaničljivo posmehuje: Se li bojiš, strahopetna farška duša? Poslal je strelce naprej, da razzenejo kričače, med katerimi je bilo največ nozarjev in ključavničarjev. Tolpa se je umaknila, toda spodaj na bregu je uganjala strašne reči: Ko so romarji počasi stopali med strelci čez most, se je vsula nanje cela ploha psovk in zabavljič: Kužni ptič! Zastrupljevalci vodnjakov! Strupena, kužna sodrğa! Na vislice z njimi!

Možem v sprevedu je zalival pot čela, ugovarjati so hoteli; toda Stefana, sicer nekoliko prebledela, pa vendar brez najmanjšega znamenja strahu, jih pomirjuje, kaže jim na zastavi Pomočnico kristjanov ter moli molitev: Trpljenje Kristovo! potrdi me — sladka sila njenega mirnega in svetega glasu je uduševala med soromarji klice jeze, obupa in stiske.

Sedaj so prišli skozi nova mestna vrata na mestni trg. Tu je bila zbrana že večja množica kakor zunaj pri mostu.

»Glejte, glejte, sedaj prihajajo, papežniki so, ki so hoteli v Stajer zanesti kugo.«

Albert je glasno odgovoril:

»Nismo hoteli vas zastrupiti, marveč sebe in vas v božje varstvo izročiti!« — tedaj se je vzdignil nepopisen vihar: »Balov far, kužni far, kje je Elija, razsekajte ga v kose.«

Ženske so kazale na deklico z zastavo ter so kričale:

»Jeres, Svertneričina Štefa! Te ni sram, da za farjem zastavo nosiš! Fejl!«

Nasprotno pa so vsi, moški in ženske, spoštljivo pozdravljali mladega Hendelna, globoko so se priklanjali pred njim; tam pri vходу na mestni trg ga je nagovoril protestan-

lovski pridigar, ki je bil domači učitelj Hen-
delnovih: »Naj bo češčen, ki pride v imenu
Gospodovom! Mihael prihaja in kliče: „Kdo je
kakor Bog“ in žene s seboj na veriži kužne
satane, da jih njegov visoki oče za vselej
pahne v pekleniko brezdnjo.«

Mladi Hendel se ni zmenil za tako govorn-
jenje; s svojim jeznim obrazom, z divjimi, tem-
nimi očmi, ki nobenega ne pogledajo, nobe-
nemu ne odzdravijo, je kaj malo podoben
nadangelu Mihaelu. Pač pa se je zdelo, da je
devica, ki je tako dostojanstveno stopala sredi
med zasramovanimi romarji, nežna sestrice
zmagoslavnega nebeškega kneza.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. R. G.: Oni naši vojaki, ki so padli svoj
čas v srbsko ujetništvo, so bili za časa avstrijsko-
nemške ofenzive odvedeni čez Albanijo
v Italijo, kjer so še zdaj. Gotovo pa je, da jih
je na onem križevem potu čez srbsko-alban-
ske gore veliko število našlo tamkaj svoj grob.
Dosedaj pa pri nas še ni nobene uradne zve-
zave z Italijo glede naših ujetnikov.

Naklo, Poljane, Ligojna: Pre-
pozec.

I. P. H. Odgovor dobite v današnjem
članku.

Dopisnikom. Predolgi dopisov ne
moremo zasukat prinašati.

To in ono.

Koliko petroleja se dobi na
z elji. Največ se ga dobi severda v Združenih
državah, ki ga dobe več kakor vse druge sku-
paj. Združene države 29.108.000 ton, Rusija
9.318.000 ton, Mehika 2.208.000 ton, Rumu-
nija 1.807.000 ton. Avstro-Ogrska 1.187.000 t.,
Vzhodna Indija 990.000 ton, Peru 233.000 ton,
Japonska 223.000 ton, Nemčija 131.000 ton,
Kanada 33.000 ton.

Sibirija — dežela surovega masla. Več kot
pol milijona centov surovega masla je poslala
pred vojsko Sibirija vsako leto na Nemško, in
vendar je bil to samo majhen del vsega izvoza
sibirskega surovega masla. V glavnem je šlo
sibirsko surovo maslo na Angleško; na Nem-
ško samo pozimi, ker ga je dobila Anglija ta-
krat iz Avstralije. Zato so pa tudi Angleži po-
jedli silno veliko surovega masla, na leto vsak
Anglež trinaest centov, in pol, Nemec pa šest
centov. Če vzamemo nemški cent na 50 kg, je
to 300 kg, skoro en kilogram na dan. Sibirsko
surovo maslo je prišlo šele pred dvajset-
letji leti na evropski trg, in sicer najprvo po
železnici v baltiska pristanišča. Začetkoma
ni bilo posebno dobro, a kmalu so napravili
posebne vačone s hladilnimi pripravi, po-
tem je pa šlo. Ker je trajala vožnja do Rida
samo trinaest dni, je dospelo blago brez vsake
hibe do cilja. Cela vožnja iz Čeljabinska v
Uralu do Hamburga traja štirinaest do petnaest
dni, in surovo maslo je bilo zlasti pozimi tako
dobro, da ga niso čisto nič ločili od doma-
čega. Samo dobri poznavalci so rekli, da ima
nekoliko slabši duh. Glavni trg za sibirsko
surovo maslo so v prvi vrsti London, potem
pa Kodani in Hamburg. Seveda bo pa po voj-
ski še več tega blaga prišlo v Evropo, ker se
bo gospodarstvo zahodne Sibirije še zelo raz-
vilo in se bo zlasti dobava mleka po vplivni
moderne obratovanja dvignila najmanj za še
enkrat toliko. Že sedaj cenijo ondotno govedo
na 25 milijonov glav, veliko, veliko več kot je
ljudi.

Preklie.

Govorice, žirne po čerskih, da je Ivan Sve-
tlin, Podgorje št. 36, imel razmerje z Marijo Dolenc,
delko v Podgorji št. 43, no, kakor se je pri obrav-
navi delavca, brez vsake podlage. Da je tožnik
opustil nadaljno sodniško postopanje, so razna-
šalke teh vestí naprosile posred. urad, da v njih
imezu preklie gori omenjene govorice.

Obč. posred. urad v Podgorji, 3. februaria 1919.
Anton Vidic, načelnik.

Galanterijsko blago se je zopet zdadno podražilo!

Nudim še po starih cenah, brezobvezno, dokler
zaloga: stročnice za cigarete à 12 K tisoč,
Madžija papirčke à 13 K, mornarske pipe
od 1-30 K naprej, lesene pipe z odliko in cevjo
3 K komad, kopirne svinčnike à 5 K ducat,
navadne s pločevinastim ščitnikom à 1-44 K ducat,
raznega papirja v mapah, boljše vrste, dalje
ključavnice à 2-50 K komad, moške nogav-
ice, fine à 10 K par. Lug v zabojih à 1 K kg,
v sodih la à 2-60 K kg. Priporočila se

IVAN RAVNIKAR,
Dev. Mar. Polju pri Ljubljani.

**Semenska trgovina
Al. Korsika v Ljubljani**

Vrtiča (Bleiweisova cesta št. 3.)

Naznanjam, da je moj cenik za leto 1919
izšel in se dobi brezplačno. Opozarjam cenjeno
naročnike, da imam zanesljiva zešenja, na-
doma pridelana semena, kakor tudi nizozemski
grah pravi majniški, pol visok, kljunasti visok,
sladkorni visok, strženasti nizok itd.

spoštovanjem

Al. Korsika.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu nudim sledeče blago:

Za predpanike, za srajce, kot: kambrilk, čo-
fir, šilon, belo kotenino od 20-25 K. Dalje
črna klot, kambrikaste robce, blago za moške
in ženske obleke, sukance, najboljše vrste, vse
dobro blago in po jako nizkih cenah. Vzorci
se ne razpošiljajo. Vsak naj si ogleda sam.

IVANKA PRAPROTIK, Sv. Petra c. 29, Ljublj.

Za vse, ki se sami brijejo!

Pogoj za naglo, prijetno in brezhibno brijenje je dobra
brilica; najdeni aparat ni re koristi, če je rezilo
slabo. Medni najboljša brilica je brez-
čvorno tako-
"Fürstenklinge"

Te čvornite nekatre brilice, kot po baržanu;
režilo traja zaman vseh nadalje, ker je
vsak komad brusin na robu; prikladna
je za vse aparate, kot pilate itd. 1 tu-
cent "Fürstenklinge" (94 rezil) K 12-
izborom masovno posređen brivski apar-
at v zelo elegantni ka-oti iz mat. črnin,
poler 1 tucent teh rezil K 27-.

Fela Kastler, Dunaj XVII 3, Julenat. št. 18 246.

Cudovito šilo le K 4-50.

Šilo tako naglo pretrije vsede kot šivalni stroj.
— Na večni iznajdba, s katero more vsak sam kri-
pati in šivati usnje, raztrgane cevje, konj, ko osre-
mo, vreče, pšino in vsrko drugo močno blago.
Nebicidi o potrebno za vsakega, jemajvo za po-
ravnost. Cena kompl. šila s sukancem, 4 rezilni
šivkami in očrbumim navodlom K 4-50, 3 kosi
K 13-.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, H. Gasse 18-404

Le 3 K 60 h stana pri nas
malí fot. apa-
rat „Omega“, vel. slika 1/4 kompl.
s malo opremo snatané, navodl. za
začetnike. Aparat „Perfekt“, obli-
ka 4 1/2 X 6 s motnim steklom, dvojno
kaseto, dober objektiv in malo opre-
mo ter navodilom za začetnike
le K 10-.

Zaključna kamera „Ger-
traud“ vel. 9 X 12; fina izviritev z vsem
potrebni opremljena za razne lege, prima akromat.
leča, kompl. s kovinsoto kaseto in navodilom dokler
v zalogi, le K 84- zaključna omara za šport za ploče
in filme, kupna oblika vel. 4 1/2 X 6 le K 72-1 vel. 6 X 6
le K 84-.

K malemu otroku se išče
deklica
poštenih staršev, ki je večša tudi nekoliko ži-
vanja. FERDO HLEBS, Kranj 113.

Gospodinjje ne zamudite prilike!

Naročite
tako **dobro pralno milo, kos K 1-20.**

Poštni zavitek 5 Lg istega mila K 32-70. Istotam
milo za brije, komad 2 K. Razpošilja
JANKO PINTAR, Sp. šiška pri Ljubljani.

**Lepega, suhega
črešnjevvega lesa**

se kupi za 2 sobni opravi. Ponudbe naj se pošljejo
na naslov: 1222
Anton Bojina, mizarstvo, Ljubljana.

Dva žagarja

(dobra gaterista) rabim za takojšnji nastop za žage
na Gorenjskem. Za hrano preskrbeli eno, oglediti se
je pri FERD. ARNEJCU, trgovina z lesom na Jese-
nicah, na Gorenjskem. 1288

Pridno dekle

se takoj spreme. Ponudbe le osebno. Delo lahko
v hiši in na vrtu. Se lahko krihati priuč. Heana ir
plača dobra. Naslov v upravi tega lista pod št. 1286

500 gozdnih delavcev

za v bosanske gozde, k veliki parni žagi se spre-
me takoj v delo. Plača 20 do 30 K dnevno. Lastna
aprovizacija. Orodje je po možnosti prinesiti s se-
boj. Vožnja se plača. Ogledite se osebno vsak
četrtak popoldne v našem uradu v Ljubljani,
Stritarjeva ulica št. 3. — Odhod v skupnih vsak
petek iz Ljubljane. 1235 (2)

Državna posredovalnica za delo v Ljubljani

Vsakovrstna semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke
kupi e trgovina s semeni SEVER & komp.
:- LJUBLJANA, Wolfova ulica št. 12. :-

Trboveljska premoškopna družba, apnenice v Zagorju

nudi s tem za pričunjajočo se sezijo svoje znano veleprimo zagorsko belo apno in
prosi vse stavbine, kmetijske in industrijske interese na Slovenskem, naj svojo pri-
bitžno potrebošnjo apna pismeno javijo apnenicam v Zagorju na Južni železnici, da bo
tako družbi mogoče določiti domačo potrebo, najprvo zadestiti te, šele ostalo mno-
žino-izdelanega blaga pa oddati v skupnem gospodarskem interesu v inozemstvo.

Pismene prijave naj obsegajo tudi približni dostavni termir ter se se pripominja
da ta prijava ne obsega obveze za odjem prijavljenih množin.

Nad 1 milijon v rabi!

Asak sam lahko popravlja!

Koje patentovano ročno šilo tiva prav naglo in hvalni stroj. Največja iznajdba, s katero se more krpali usnje, raztrgane čevlje, konj opremo, kože, preproge, odeje, blago za fotore, vreče, klobučevino, plašče za kolesa, platno, vseh vrst blaga, oblike itd. Vsakomur potrebno. Dobrota za rokodelca in kmeta. Dragocennost za šport. Trpežna izvršitev. Lahko v rabi. Za porabnost se jamči. Prekaša vse konkurenčne izdelke. Manjka ti ne bi smelo v nobeni hiši. Mnogo zahvalnic. Cena kompl. šila s sukancem, 4 razl. iglami in vporabnim navodilom K 5-70, trije kosi K 16-20, pet kosov K 24-90. Poštnina posebej. Pošilja po povzetju

Friderik Steinhoff.

Dunaj II/5, Praterstr. 13—I.

Avtomatična past

za podgane K 7-50, za miši, in ploščevino najboljša izvršitev K 11-50, tova brez nadzorstva do 40 šivali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same sonce nastavijo. — Past za sčurke „Rapid“

vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 8-50. — Izborna delujoča lovilica za muhe „Nova“ komad K 5-20. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju. Poštnina K 1-20. Izvozna tvrdka TINTNER, Dunaj III/9, Heulinggasse 11.

Uspeh zagotovljen.

Zoper izpadanje las

sporablja se svetovnozn. brezovo mazilo HAAROLOID ki deluje hitro in gotovo. Najboljše mazilo za lasse, ki je od zdravnikov toplo priporočeno in 100 krat preizkušeno.

Nikakega izpadanja las, nobenih luska na glavi, nobene srbečice, nobenega predčasnega ostivenja, omiljenja in cepenja, ampak samo lepi, bujni, svilenomehki in gosti lasje. „Haaroloid“ urda in ozdrvi lasišče in podeli NOVO RAST. Tisoči so mu hvaležni za svoje lepe, bujne ase. Kjer odpovedo že vsa sredstva, deluje „Haaroloid“ čudovito. Nečelovna zahvalna pisma so na vpogled. Steklenica z navodilom za porabo in 7 K. Velike steklenice K 12-50.

Stroški za poštnino posebej. Pošilja po povzetju brez navedbe vsebine. Parfumerija „Zum Lloydhof“ Dunaj II/5 Praterstrasse 13 — I.

St. 50. AKORDEON v najboljši izpeljavi, cena je 124— kron. — Zahtovajte veliki cenik s več nego 1000 slikami brezplačno. E. Luna, Maribor št. 73.

Užigalnik le K 5-

Gori na prižig, neob. potr. mesto užigalnic za uč. in nažiganje. Plošč ali v obl. grsnate kom. K 5—, 3 kosi K 14-50. Nadom. ksmni tac. K 2-50 100 kosov K 20—. Pošilja po povz.

M. SWOBODA, Dunaj III/2, Hiesengasse 13 — 404.

Zobotrebee

okroglo rezane, potem ploščnato rezane (fino brušene) kupuje po najboljši ceni tvrdka Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg. 271 (10)

kupuje Zavarovalna agentura v Ljubljani, Mestni trg št. 25 (nasproti rotovža).

Sušilnice za sadje in sočivje

kompletne opreme za tovarne marmelade in konzerv. FRIDERIK ROTTER & Co. Dunaj IV.

Ženske lase

rezane in mešane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki Ivan Jelačin, Ljubljana Emonska cesta 2. 4792

Pravo žolto domače milo za pranje

1 kg K 10—. Pri naročbi enega zabojčka okoli 3 1/2 kg K 35— franko. Pošilja po povzetju zavod za eksport M. Jünker, Zagreb št. 1, Petr njska 3, Znanostilom se prosil poslati tudi polovico zneska,

Čevlje in opanke

vsake vrste si lahko sam nabije (tumpia) če si naroči

SMEV

železni last (kopito)

za ceno od K 11— postavno tovarna. Pošilja po poštne povzetju

SMEV, tvornica strojeva, Bjelovar

ANTON KOVAČIČ

tovarna peči in štedilnikov, Vič 14 in Marijo Terezije cesta št. 6

priporoča zalogo krušnih peči in plošče za štedilnike ter vseh vrst sobne peči, od najpreprostejše do najfinejše vrste. Sprejemam tudi vložitev stene v kopalne sobe z emajliranimi ploščicami kakor tudi za štedilnike. 950

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zoonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe. 2. vse premično blago, mobilje, poljske orodje, stroje, živino, svonove in snako. 3. vse poljske pridelke, šita in krmo. 4. svonove proti proleumu. 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, osiroma doživetje in druge kombinacije in proti nesgodam. vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za delalno inženjerskiško zavarovalnico, od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1916 K 606.828-91, so poškodile koncem l. 1917 na 1.081.828-84. Teda, dimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastele zaklad.

Fondube in pojavnila daje ravateljstvo, glavno poverjenikstvo v Celju in na Preseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje isplacilo

Ne ustajajte obrok zamlj, da se požari omeljite!

Ne pustite obrok zamlj, da se požari omeljite!

Druporočamo

kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovincem!

Zastonj

dobi vsak na željo mo-
cenih o zlatini srebr-
nim in godal. Violone
po K 47- 45- 5- m
vise. Dobre harmonike
K 47- 60- 81- dvo-
vrstne dunajske harmo-
nike K 120, 140, trivrstne
K 33, 90 in 180. Zam-
ena dovoljena ali de-
nar nazaj. Pošlji po
povzetju ali predplačilu
razpošil. Jan Bourad,
Brax 1991, Cešho.

Krema za brižje
najboljša kakovost rablja brez
vode. 1 porcelanski lonček
6 K, 1 ducat 60 K.

Milo za brižje :
pristno, najboljšo vrste, 1 kos
samo 3 K, 1 kg 30 K.

Toaletno milo
pristno, fino dišeče, komad po
100 gr. — 3 kosi K 13—, 12 ko-
sov K 48—, 24 kosov K 92—.

Pralno milo :
pristno domače suho, za kg
22 K, — pri večjem naročilu
popust. — Pošlji se proti
predplačilu.

M. JÜNKER

izvoznik
Zagreb 1, Petrinjska 3-III. Hrv.

Srbečko, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
zakonito zajamčeno „Skaboform“ ma-
zilo“. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusni lonček K 4— veliki K 6—
porcija za rodbino k 15—. Zaloga za
Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem
jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520.
Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

Zarezo cementno
strešno opeko

najbolj trpežne vrste lahko dobite pri
Antonu Tršan, Kranj na farovski loki.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za
krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro
prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 2 krat na teden krmi ena post polna
„Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prasek.
„Mastin“ Paket velja 3 K, 5 paketov 15 K poš-
tine prsto. 5 paketov zadostuje za 3 meseca
za enega vola, kravo ali prašiča, da se zreco.
Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **lekarna Trnkóczy**
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami
na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in
Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“

Turške srečke! — Važno!

Svoječasni p. n. naročniki turških
srečk, ki so prenehali ali ki hočejo
prenehati z mesečnimi vplačili, naj
v svrhu povračila vplačanih znes-
kov nemudoma vpošljejo zadevne
prodajne listine in potrdila o vpla-
čanih zneskih na naslov:

Glavno zastopstvo srečkovega oddelka Češke
industrijske banke v Pragi, Ljubljana,
Frančevo nabrežje 1.

Kupim vsako množino lepo trtega

prediva

Ponudbe ustmeno ali pismeno s ceno in vzor-
cem je poslati na Ivan N. Adamič, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 31. 1028

**miši - podgane
sienice - ščurki**

za vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja
najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši
K 5—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za
žurke 5 K; posebno močna tinktura za sienice 5 K;
učevalac moljev K 2—; prašek proti mrčesom
2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; ma-
zilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki
in perilu K 2—; tinktura za bolhe pri pseh K 1'50;
tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uni-
čevalec rastlin) K 3—. — Pošlji po povzetju Za-
vod za eksport.

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Kranjska deželna podružnica

a. a. delovne življenjske in rentne neugodne in
jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in
smrt, združeno tud z vojnim riziko, otro-
ških dot., rentna in ljudska neugodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zaved. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastonj
in poštne prsto. Sposobni zastopniki se spreje-
majo pod najugodnejšimi pogoji. 1028

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3 1/4 %

Ljudska posojilnica v Ljubljani je
največja slovenska posojilnica in je
imela koncem leta 1918 nad 43 mi-
lijonov kron vlog in nad 1 milijon
enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

**Največja izbera ur,
zlatnine,
srebrnine**

H. SUTTNER

samo v Ljubljani št. 1

935

